

บทที่ 3

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของอาชีวศึกษา

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรง ได้มีนักกฎหมายหลายท่านกล่าวถึงแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมนั้นย่อมดีกว่าการปราบปรามผู้กระทำผิด โดยมีนักกฎหมายท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า “การกระทำผิดกฎหมายอาญานั้น ถ้าลุกลามทวีมากขึ้นเท่าใด ก็เป็นการคุกคามชุมชนมากขึ้นเพียงนั้น และถ้าถึงขีดที่สุด อาจจะทำให้จุดประสงค์ของชุมชนที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติสุขต้องเสียไป และอาจทำลายชุมชนเสียก็ได้ โดยเหตุนี้ การที่ชุมชนจะต่อต้านอาชญากรรมทั้งหลายจึงเป็นสิ่งจำเป็น ไม่ควรรอให้อาชญากรรมเกิดขึ้นเสียก่อน มากกว่าจะจับตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ วิธีที่ดีที่สุดกว่าการกระทำเช่นนั้นคือ ต้องขัดขวางไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้นเลย การป้องกันจึงดีกว่าการปราบปรามผู้กระทำผิด”¹

ด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน แก้ไขไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด หากกระทำความผิดลงไปเห็นสมควรให้ได้รับการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งเราจะมุ่งเน้นมาตรการในการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมากกว่าที่จะปราบปรามหรือแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ซึ่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่เห็นได้บ่อยที่สุดคือ การทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรง ดังนี้ กฎหมายจึงบัญญัติไว้หลายฉบับเพื่อใช้เป็นมาตรการในการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง และประเทศไทยเองในฐานะที่เป็นรัฐภาคีตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น จึงได้มีการให้ความสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน โดยการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งกฎหมายควรครอบคลุมถึงบุคคลผู้มีส่วนรับผิดชอบดูแลโดยตรง หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับนักเรียนอาชีวศึกษา ทุกบริบท ทั้งกรมการปกครอง อธิบดีสำนักงานอาชีวศึกษา กระทรวงพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ ผู้บริหารสถานศึกษาต่าง ๆ บิดา มารดา ผู้ปกครองที่นักเรียนนั้นอยู่ด้วย เพราะเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วกฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก เพราะกฎหมายถือว่าเยาวชนเป็นผู้ที่ยังอ่อนประสบการณ์ ไม่รู้รับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำลงไป ดังนั้นในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงนักเรียนอาชีวศึกษาจึงมีการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม ทั้งกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายอาญา กฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก

¹ หยุด แสงอุทัย (2556). กฎหมายอาญา ภาค 1, (พิมพ์ครั้งที่ 21), กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หน้า 247

กฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตามที่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2540 และรัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้แล้วภายหลังมีการตราพระราชบัญญัติขึ้นแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ดังจะได้อธิบายดังต่อไปนี้กำหนดให้มีบทบัญญัติในการรับรองสิทธิประชาชนและสิทธิเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

รัฐธรรมนูญปี 2540 “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”² “เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม”³ นอกจากนั้นแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินนโยบายพื้นฐานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็ก มีดังนี้ “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ”⁴ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน

จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐมีเจตนารมณ์ที่จะเข้ามาดูแลและคุ้มครอง สิทธิเด็กและเยาวชน ด้วยการคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม โดยการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา เป็นมาตรการหนึ่งในการคุ้มครองการใช้ความรุนแรง ไม่ว่าจะนักเรียนกลุ่มนั้นจะเป็นฝ่ายใด ฝ่ายผู้กระทำ หรือผู้ถูกกระทำ ตามต้องได้รับความคุ้มครองเสมอกัน เมื่อรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เช่นนี้ ผู้ใดเป็นผู้ก่อยอมเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย ผู้ถูกกระทำย่อมได้รับความคุ้มครอง เริ่มตั้งแต่คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน เมื่อสภาพแวดล้อมดี สังคมดี เด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำคามผิดจะลดลง กฎหมายยกเว้นความผิด กฎหมายยกเว้นโทษ รวมทั้งกฎหมายที่ใช้สำหรับการพิจารณาคดี แม้กระทั่งกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดของเยาวชนจะมีรูปแบบเฉพาะตามหลักสากล ถือเป็นการป้องกันโดยอ้อมมาตรการทางกฎหมายไทยตามรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมเด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล ซึ่งรัฐจะต้องให้การเลี้ยงดูให้การศึกษาอบรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้ดียิ่งขึ้น

² มาตรา 4 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

³ มาตรา 53 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540

⁴ มาตรา 76 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญปี 2550 ในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลรวมถึงสิทธิของเด็กด้วยและได้บัญญัติหลักการสำคัญหลายประการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ว่าประเทศไทยมีเจตจำนงที่จะคุ้มครองสิทธิเด็กและเป็นการกำหนดว่ากฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเด็กจะต้องคุ้มครองสิทธิเด็กตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย กฎหมายรัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน เช่น หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย “บุคคลย่อมเสมอกันโดยกฎหมายและได้รับการคุ้มครองเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่น เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สถานะบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาหรือความคิดเห็นทางการเมืองจะกระทำมิได้”⁵

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐมีเจตนารมณ์ที่จะเข้ามาดูแลและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยทั้งประเทศโดยรวมให้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิงและไม่มี การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเช่นนี้ไม่ว่านักเรียนอาชีวศึกษานั้นจะเป็นผู้กระทำก็ได้รับความคุ้มครอง สงเคราะห์ไม่ให้กระทำความผิดได้ และนักเรียนอาชีวศึกษาผู้ถูกระทำเองก็จะได้รับความคุ้มครองเช่นกัน ทุกคนได้รับความคุ้มครองเสมอภาคกันทุกฝ่ายไม่เป็นการเลือกปฏิบัติว่าต้องคุ้มครองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการเฉพาะ “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการ โหดร้ายหรือ ไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้” จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเรื่องสิทธิที่บุคคลพึงจะรับการคุ้มครองจากรัฐในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จากการกระทำโดยบุคคลอื่น เช่นนี้การทำร้ายร่างกายกันโดยการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนั้นจักได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ บุคคลอื่นไม่สามารถละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้ รัฐให้ความคุ้มครองไว้ ถือเป็น การป้องกันโดยตรง จากมาตรานี้เป็นพื้นฐานในการตรากฎหมายอื่นในการป้องกันการทำร้ายร่างกายอันเป็นอันตรายแก่กาย และชีวิต รวมทั้งเป็นการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาตามกฎหมายโดยตรง⁶ “เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับ ความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ”⁷

จะเห็นได้ว่า จากบทบัญญัตินี้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม เด็กและเยาวชนมีสิทธิได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม ดังนี้ ในการกำหนด

⁵ มาตรา 30 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

⁶ มาตรา 32 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

⁷ มาตรา 40(6) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

รัฐธรรมนูญปี 2550 ในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลรวมถึงสิทธิของเด็กด้วยและได้บัญญัติหลักการสำคัญหลายประการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ว่าประเทศไทยมีเจตจำนงที่จะคุ้มครองสิทธิเด็กและเป็นการกำหนดว่ากฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเด็กจะต้องคุ้มครองสิทธิเด็กตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย กฎหมายรัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน เช่น หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย “บุคคลย่อมเสมอกันโดยกฎหมายและได้รับการคุ้มครองเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่น เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สถานะบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาหรือความคิดเห็นทางการเมืองจะกระทำมิได้”⁵

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐมีเจตนารมณ์ที่จะเข้ามาดูแลและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยทั้งประเทศโดยรวมให้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิงและไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเช่นนี้ไม่ว่านักเรียนอาชีวศึกษานั้นจะเป็นผู้กระทำที่ได้รับความคุ้มครอง สงเคราะห์ไม่ให้กระทำคามผิดได้ และนักเรียนอาชีวศึกษาผู้ถูกระทำเองก็จะได้รับความคุ้มครองเช่นกัน ทุกคนได้รับความคุ้มครองเสมอภาคกันทุกฝ่ายไม่เป็นการเลือกปฏิบัติว่าต้องคุ้มครองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการเฉพาะ “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้” จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเรื่องสิทธิที่บุคคลพึงจะรับการคุ้มครองจากรัฐในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จากการกระทำโดยบุคคลอื่น เช่นนี้การทำร้ายร่างกายกัน โดยการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนั้นจักได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ บุคคลอื่นไม่สามารถละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้ รัฐให้ความคุ้มครองไว้ ถือเป็น การป้องกันโดยตรง จากมาตรานี้เป็นพื้นฐานในการตรากฎหมายอื่นในการป้องกันการทำร้ายร่างกายอันเป็นอันตรายแก่กาย และชีวิต รวมทั้งเป็นการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาตามกฎหมายโดยตรง⁶ “เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับ ความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ”⁷

จะเห็นได้ว่า จากบทบัญญัตินี้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม เด็กและเยาวชนมีสิทธิได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม ดังนี้ ในการกำหนด

⁵ มาตรา 30 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

⁶ มาตรา 32 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

⁷ มาตรา 40(6) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

มาตรการในการป้องกันการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชนซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมจึงอยู่ภายใต้บทบัญญัตินี้ซึ่งต้องระมัดระวังมิให้กระทบกระเทือนต่อความรู้สึกหรือจิตใจของเด็ก “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”^๘ เห็นได้ว่าจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นกรณีที่ภาครัฐคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องของการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เมื่อนักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในวัยเรียนจึงสมควรได้รับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การควบคุมความประพฤติให้เหมาะสมแก่วัยเรียนเพื่อความสำเร็จในด้านการศึกษาและส่งผลต่อการประกอบอาชีพการงานต่อไป ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการส่งเสริมการศึกษาต้องกำหนดมาตรการในการป้องกันการกระทำคามผิดควบคู่ไปเพื่อบรรลุมัตถุประสงค์การส่งเสริมการศึกษาตามมาตรานี้ “เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญาตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เด็ก เยาวชน สตรีและบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม”^๙ ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว การแทรกแซงและจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชนและบุคคลในครอบครัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐ โดยสรุปใจความสำคัญจากรายงานการประชุมยก่างได้ ดังนี้สิทธิตามมาตรานี้หมายถึงรัฐต้องมีหน้าที่ รัฐจะต้องคุ้มครอง รัฐจะต้องออกกฎหมายให้ความช่วยเหลือเด็กที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูแต่ไม่ได้ตัดโอกาสองค์กรเอกชน เด็กอาจไม่ได้รับความเป็นธรรมจากพ่อแม่ก็ได้ ครอบครัวก็ได้หรือจากในโรงงานก็ได้โดยนับเดียวกันผู้หญิงก็อาจจะถูกปฏิบัติโดยไม่เสมอภาคโดยภาคเอกชนก็ได้ รัฐก็มีอำนาจและมีหน้าที่ด้วยซ้ำที่ต้องออกกฎหมายเพื่อแก้ไขการเลือกปฏิบัติเหล่านั้น หมวดที่ ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

“รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม”^{๑๐} ดังต่อไปนี้ (๑) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและชุมชน รวมทั้ง ต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

^๘ มาตรา ๔๖ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

^๙ มาตรา ๕๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๑๐} มาตรา ๘๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเรื่องพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนทุกคนพึงที่จะได้รับการดูแลจากภาครัฐในเรื่องของสิทธิต่าง ๆ รวมถึงการได้รับการศึกษา รวมถึงการดูแลในเรื่องของความเป็นอยู่ การคุ้มครองเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งที่ในทุกภาคส่วนหรือแม้กระทั่งผู้ที่บัญญัติกฎหมายเองพยายามที่จะร่วมมือเข้ามาช่วยเหลือกันเพื่อมาดูแล รับผิดชอบต่ออนาคตของประเทศชาติ เด็กเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ กฎหมายที่จะมาดูแลในส่วนดังกล่าวจึงจะต้องมีความชัดเจนและครอบคลุมให้มากที่สุด

มาตรการในการป้องกันนักเรียนทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงอีกมาตรการหนึ่งคือ มาตรการตามประมวลกฎหมายอาญา ที่มุ่งหมายรักษาความสงบสุขของสังคม โดยบัญญัติว่าการกระทำใดเป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่การกระทำนั้น การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยมาตรา 39 และมาตรา 40 เพื่อเป็นการยับยั้ง ระวังเหตุเบื้องต้นในการป้องกันไม่ให้นักเรียนเหล่านี้มีโอกาสทำการทะเลาะวิวาทกันได้ โดยการนำหลักของกฎหมายอาญามาใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

หากใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยการกักกันหรือเรียกประกันทัณฑ์บน¹¹ หรือกักกัน คือการควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสสัยไว้ภายในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อตัดนิสสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ¹²

เจตนารมณ์ของกฎหมายในการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามกฎหมายอาญา มาตรา 39 และมาตรา 40 นั้น บัญญัติขึ้นเพื่อเปลี่ยนวิธีการลงโทษไม่ต้องรับโทษทางอาญา ตามมาตรา 18 กรณีกระทำความผิดลหุโทษ คือ การกักขังนั่นเอง ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำความผิดของนักเรียนนั้นได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ในมาตรา 30 (2) กรณีกักตัวเด็กไว้เพื่อการสงเคราะห์นั้นคือการนำเด็กที่ก่อเหตุหรือเตรียมก่อเหตุมากักตัวไว้ยังสถานที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ถือเป็นการป้องกันสถานการณ์ เป็นการป้องกันระงับเหตุมิให้มีโอกาสก่อเหตุได้ ถือเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญานั้นเอง ส่วนการเรียกประกันทัณฑ์บนนั้น เป็นการป้องกันโดยอ้อม เพราะเป็นเรื่องของการได้รับความร่วมมือจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนเหล่านี้ในการป้องกัน เป็นการตัดโอกาสเข้าก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือเตรียมการก่อเหตุทะเลาะวิวาทอีกทางหนึ่งนั้น การให้วางประกันทัณฑ์บนไว้ก่อนอาจเป็นเพียงข้อกำหนดซึ่งไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะได้รับผลตอบแทนเพียงพอหรือไม่ เนื่องจากการที่นักเรียนอาชีวศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทนั้นไม่ได้อยู่ในความดูแลปกครองโดยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองตลอดเวลา เป็นเหตุทำให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองไม่สามารถสอดส่อง ดูแล หรือ

¹¹ มาตรา 39 ประมวลกฎหมายอาญา

¹² มาตรา 40 ประมวลกฎหมายอาญา

ควบคุมพฤติกรรมเหล่านั้นได้ มาตรการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยจึงมีข้อดีบางส่วน และข้อเสียในบางส่วน ซึ่งควรหาวิธีการที่เหมาะสม

3.1 มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียน อาชีวศึกษา

3.1.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่เด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ การพัฒนาและฟื้นฟู ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และเนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดขั้นตอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งประเทศไทยฐานะเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ความหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก¹³ ของคำว่า เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา บิดามารดา และผู้ปกครองเพื่อให้เข้าใจได้ชัดเจนขึ้นว่าลักษณะใดเรียกว่า เด็ก ลักษณะใดเรียกว่า เยาวชน บิดามารดา และผู้ปกครองนั้นความแตกต่างกันอย่างไร ดังนี้

“นักเรียนนักศึกษา” คือเยาวชนช่วงอายุระหว่าง 15 ปี ถึง 18 ปี หรือ อายุระหว่าง 18 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี

“นักศึกษา” หมายความว่าเด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“นักเรียน” หมายความว่าเด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“บิดามารดา” หมายความว่าบิดามารดาของเด็กไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

¹³ มาตรา 4 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

“ผู้ปกครอง” หมายความว่าบิดามารดาผู้อนุบาลผู้รับบุตรบุญธรรมและผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงผู้ปกครองสวัสดิภาพนายจ้างตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย

คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก¹⁴

การกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติขึ้น มีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญคือการเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณและมาตรการในการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมถึงการให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา การสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก

นอกจากนี้ยังมีอำนาจตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู สถานพินิจ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กทั้งของรัฐและเอกชน อีกทั้งยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด เพื่อกระจายการดูแลให้เป็นที่ไปอย่างทั่วถึง โดยมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ คือ เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณและมาตรการในการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก การให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง การติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์และส่งเสริมความประพฤติเด็กแล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการ

โดยมาตรา 16 คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้แทนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา สำนักอนามัย สำนักการแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์

มาตรา 17 คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด แรงงานจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาจังหวัด

¹⁴ มาตรา 16 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

มาตรา 17 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด

เห็นได้ว่า คณะกรรมการคุ้มครองเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งนั้น เป็นบุคคลที่อยู่ภาวะที่น่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับกระบวนกรยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีหน้าที่โดยตรงในการการดูแล คุ้มครอง แก้ไข ปัญหา ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ควรได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก จากทั้งสองมาตรานี้จึงเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการกำหนดมาตรการในการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

หลักการปฏิบัติต่อเด็ก¹⁵

“การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่าในกรณีใดต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม” และใน พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าวยังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติต่อเด็ก โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

“ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่นรวมถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กมิให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และผู้ปกครองต้องไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งเด็กไว้หรือละเลยไม่ดูแลเด็ก”

“ผู้ปกครองต้องไม่กระทำการดังนี้ คือ บังคับ ชู่เชิญ ชักจูง ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กมีความประพฤติไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติที่เสี่ยงต่อการกระทำความคิด”

กำหนดอำนาจหน้าที่สำคัญ 7 ประการ¹⁶

1 เข้าไปในสถานเพื่อค้นในกรณีมีเหตุสงสัยว่ามีการทารุณกรรมเด็ก มีการกักขังหรือเลี้ยงดูโดยมิชอบ

2 ชักถามเด็กเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง อาจนำตัวเด็กไปยังที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทราบข้อมูล ไม่ว่ากรณีใดจะกักตัวเด็กไว้นานกว่าสิบสองชั่วโมงไม่ได้

3 มีหนังสือเรียกผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นใดมาให้ถ้อยคำ

4 ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ การศึกษา การทำงาน

5 เข้าไปในสถานที่ต่าง ๆ (ในเวลากลางวัน) และรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็ก

¹⁵ มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

¹⁶ มาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

6 มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครอง

7 ทำรายงานเกี่ยวกับเด็กส่งสถานแรกรับหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการร้องขอ

ซึ่งอำนาจหน้าที่นี้มีขึ้นเพื่อระงับเหตุ ในกรณีที่มีการกักตัวเด็กที่ควรได้รับการสงเคราะห์นอกจากนี้ ยังกำหนดมาตรการที่สำคัญเพื่อคุ้มครองเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ชื่อเสียงหรือสิทธิประโยชน์อื่นของเด็ก เช่น ห้ามบุคคลใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมเด็ก, ห้ามบุคคลใดบังคับ ชู่เชิญ ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิดเป็นต้น และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติจึงได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่พิเศษบางประการ เช่น อำนาจในการตรวจค้นสถานที่ หรือมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ, เรียกให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน

จากบทบัญญัติข้างต้น การปฏิบัติต่อเด็กนั้น กฎหมายให้ถือประโยชน์สูงสุดของเด็ก ทั้งบิดามารดา ผู้ปกครอง มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามโดยการอุปการะเลี้ยงดู ให้การศึกษา อบรมสั่งสอน และไม่กระทำการอันเป็นการบังคับ ชู่เชิญ ชักจูง ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติไม่สมควรหรือประพฤตินที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ดังนี้ เห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้เป็นการกำหนดหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนมีโอกาสกระทำความผิดทะเลาะวิวาทกันได้

ในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่นี้ให้ถือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา โดยผู้รักษาการตามกฎหมายและวันบังคับใช้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน

เจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับราชการของกระทรวงนั้นและให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กตามมาตรา 7

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ พ.ร.บ.ฉบับนี้กำหนด มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตในที่รับผิดชอบ รวมถึงดูแลตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนดนอกจากนี้ยังกำหนดมาตรการที่สำคัญเพื่อคุ้มครองเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจชื่อเสียงหรือสิทธิประโยชน์อื่นของเด็ก เช่น ห้ามบุคคลใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมเด็ก, ห้ามบุคคลใดบังคับ ชู่เชิญ ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิดเป็นต้น

หลักการสงเคราะห์เด็ก¹⁷

เด็กที่ควรได้รับการสงเคราะห์ คือเด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ มาตรา 32 (8) หมายถึง นักเรียนอาชีวศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือเตรียมก่อเหตุทะเลาะวิวาท ต้องได้รับการสงเคราะห์

¹⁷ มาตรา 30 ถึง มาตรา 32 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546/52

ตามมาตรา ๓๐ เพื่อป้องกัน ระวังเหตุ ตัดโอกาสในการกระทำความผิดลง โดยการนำตัวไปกักไว้ยังสถานที่ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 30 (2) ประกอบมาตรา 4 คือ ที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยที่ทำการของ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความหมายของมาตรา 4 คือ สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิ ภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู สถานพินิจ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ

ในหมวดนี้ได้กำหนดลักษณะของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ไว้และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการสงเคราะห์เด็ก โดยการสงเคราะห์ในเบื้องต้นเป็นการกำหนดสถานที่อยู่ของเด็กซึ่งต้องพิจารณาตาม ความเหมาะสมเพื่อให้การช่วยเหลือ สงเคราะห์ พัฒนาและฟื้นฟูต่อไป โดยต้องมีการสืบเสาะและพินิจ เกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัวเพื่อหาวิธีการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เหมาะสมโดยคำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

กรณีที่ผู้ปกครองรับเด็กกลับมาอยู่ในความดูแล มีพฤติการณ์ว่าจะไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ ให้เรียก ผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บนหรือเรียกให้วางประกันไว้พอสมควรแก่ฐานานุกรม ตามมาตรา 39 นั้น เพื่อเป็น หลักประกันให้แก่เด็กเรียนเองว่าจะต้องได้รับการเลี้ยงดูโดยชอบ ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่มิให้เด็กนั้นมีความประพฤติกี่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือมีโอกาสกระทำความผิดได้ ถือเป็น การป้องกัน การกระทำ ความผิดอีกทางหนึ่งได้

หลักการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก¹⁸

“การกำหนดลักษณะของเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ดังนี้

1. ในกรณีมีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจแยกตัวเด็กจาก

ครอบครัวและต้องรีบจัดให้มีการตรวจรักษาทางร่างกายและจิตใจ หลังจากนั้นต้องจัดให้เด็กอยู่ในสถานที่ ที่เหมาะสมเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กต่อไป

2. ในกรณีที่พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัว เด็กและครอบครัว ถ้าเห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพหรือเห็นว่าจำเป็นต้องได้รับการ สงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ก็ต้องดำเนินการต่อไป ในกรณีที่มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับ เด็กไปปกครองดูแล อาจมีการแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กและอาจมีการวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิ ให้เด็กมีความประพฤติกี่เสียหายหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด

3. เด็กที่อยู่ในสภาพจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

ทั้งสามกรณีหมายความว่ารวมถึงนักเรียนที่เป็นผู้กระทำ และผู้ที่ถูกระทำด้วย การทำทารุณกรรม คือการทำร้ายร่างกาย ทำให้บาดเจ็บ ดังนี้ นักเรียนอาชีวศึกษาที่อยู่ในกลุ่มทะเลาะวิวาทกันนั้น อาจมีบาง

¹⁸ มาตรา 40 ถึงมาตรา 47 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

คนถูกชักชวนให้เข้าร่วมกระบวนการ เพราะการทะเลาะวิวาทกันของนักเรียนอาชีวศึกษานั้นไม่ได้เกิดจากการที่นักเรียนรู้จักกัน เป็นการทะเลาะกันเชิงสถาบันนั่นเอง ทำให้บางครั้งผู้ที่เข้าร่วมกระบวนการ ไม่ได้มีเรื่องบาดหมางเป็นการส่วนตัวก็มีส่วนร่วมไปด้วย นักเรียนเหล่านี้ จึงสมควรได้รับการคุ้มครอง แยกตัวออกมาจากกระบวนการ ต้องให้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมปลอดภัย¹⁹

“การสงเคราะห์เพื่อป้องกัน ไม่ให้เด็กมีความประพฤตินิสัยหรือเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ให้ผู้ปกครองปฏิบัติตามดังนี้”²⁰

1. ไม่ให้เด็กเข้าไปในสถานที่อันจะจูงใจให้เด็กประพฤตินิสัยไม่สมควร
 2. ไม่ให้เด็กออกนอกสถานที่เวลากลางคืน
 3. ไม่ให้เด็กค้าสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย
 4. ไม่ให้เด็กกระทำการอันเป็นการประพฤตินิสัย
 5. ให้ได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญาและความสนใจ
 6. ให้เด็กประกอบอาชีพที่เหมาะสมและความถนัดของตน
 7. จัดให้ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
- “การห้ามซื้อสุราหรือเข้าไปในสถานที่จำหน่ายสุรา”²¹

จากบทบัญญัติข้างต้นถือเป็นการวางข้อกำหนดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งกำหนดให้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไปปกครองปฏิบัติตามความเหมาะสม เช่น ห้ามออกจากบ้านในเวลากลางคืน ห้ามคบหาคนที่นำพาไปในทางเสื่อมเสีย ป้องกันไม่ให้กระทำการอันเป็นการประพฤตินิสัย เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กมีโอกาสกระทำความผิดหรือมีความประพฤตินิสัยต่อกระทำความผิดได้ รวมถึงส่งเสริมให้มีการศึกษาอบรมการฝึกหัดอาชีพ ทำให้เด็กมีความประพฤติไปในทางที่

หลักเกณฑ์การกำหนดสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู²²

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู และให้เจ้าหน้าที่ที่กำหนดไว้ทำหน้าที่กำกับดูแลและ

¹⁹ มาตรา 40 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

²⁰ มาตรา 44 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

²¹ มาตรา 44 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

²² มาตรา 51 ถึงมาตรา 62 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานที่ตั้งกล่าว นอกจากนี้ยังต้องมีผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นผู้ปกครองดูแลและบังคับบัญชา ซึ่งได้มีการกำหนดเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ, ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์, ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพและผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานพัฒนาและฟื้นฟู โดยมุ่งเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง

สถานที่ที่รับตัวเด็กไว้กักตัวเพื่อสงเคราะห์ตามมาตรา 30 (2) มีความสำคัญมาก เนื่องจากในสถานการณ์จริง กรณีมีเหตุทะเลาะวิวาทกันขึ้นระหว่างสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา เป็นที่แน่นอนว่ามีจำนวนนักเรียนเข้าร่วมกระบวนการจำนวนมาก ดังนี้ ตามมาตรา 51 สถานที่รองรับสำหรับกักตัวเด็กจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงควรมีสถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอ ที่จะรองรับสถานการณ์ได้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ต่าง ๆ ต้องมีความพร้อมในการดูแลและปฏิบัติตามมาตรา 58 ถึงมาตรา 61

ในส่วน มาตรา 62 เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นไปตามบทบัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา 30 ประกอบมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้

หลักเกณฑ์การส่งเสริมความปลอดภัยนักเรียนและนักศึกษา³³

โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา และยังให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยของนักเรียนและนักศึกษา เช่น การสอบถามครู อาจารย์เกี่ยวกับความปลอดภัยของเด็ก, แนะนำหรือตักเตือนผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลเด็ก และสอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งชุกชุมเด็กให้ประพฤตินทางมิชอบ เป็นต้น

ตามบทบัญญัติมาตรา 66 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยนักเรียน ดังต่อไปนี้ สอบถามครู อาจารย์เกี่ยวกับความปลอดภัย เรียกผู้ปกครองหรือหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำผู้ปกครองในเรื่องการอบรมสั่งสอนนักเรียน สอดส่องดูแลความปลอดภัยที่มีขอบเขตนักเรียน ท้ายสุดคือประสานความร่วมมือกับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตำรวจเพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามบทบัญญัตินี้ ซึ่งการส่งเสริมความปลอดภัยของนักเรียนนั้น เป็นการป้องกันในเบื้องต้นให้นักเรียนอยู่ในความเอาใจใส่ของสถานศึกษา ผู้ปกครอง เมื่อได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังจะทำให้เด็กไม่มีโอกาสที่จะก่อเหตุทะเลาะวิวาทได้ ถือได้ว่ามาตรานี้เป็นมาตรการในการป้องกันการทะเลาะวิวาทอีกทางหนึ่ง ที่ควรได้รับการส่งเสริม

³³ มาตรา 62 ถึงมาตรา 67 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

การกำหนดกองทุนคุ้มครองเด็ก²⁴

ให้จัดตั้งกองทุนคุ้มครองเด็ก เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก โดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้บริหารจัดการกองทุน นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน ทาหน้าที่ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน แล้วรายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ

หลักการออกบทกำหนดโทษ²⁵

กำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลผู้กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามที่ พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้กำหนดไว้การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่าในกรณีใดต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีทางเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติต่อเด็ก มีสาระสำคัญดังนี้

ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่นรวมถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กมิให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และผู้ปกครองต้องไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งเด็กไว้หรือละเลยไม่ดูแลเด็ก

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมถึงดูแลตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนด

ในส่วนของบทนิยามได้กำหนดความหมายของ “เด็ก” ว่าหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส นอกจากนี้ยังได้จำแนกประเภทของเด็กออกเป็น เด็กเร่ร่อน, เด็กกำพร้า, เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก, เด็กพิการ, เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด, นักศึกษาและนักเรียน

ตามบทบัญญัติได้กำหนดถึงบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ในการกำหนดกฎ ระเบียบข้อบังคับ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของนักเรียน นักศึกษาเองให้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กนี้เพื่อโดยกำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษาต้องให้คำปรึกษาและฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษาตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงทั้งให้โรงเรียนกำหนดกฎระเบียบเพื่อให้เยาวชนมีความประพฤติที่ดีคือ ให้นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

²⁴ มาตรา 68 ถึงมาตรา 77 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

²⁵ มาตรา 78 ถึงมาตรา 86 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ข้อบังคับให้ปฏิบัติตามหากนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามให้นำตัวไปมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ เมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษแล้วให้แจ้งให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้กระทำเท่าที่สมควรเพื่อการอบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยกำหนดว่า ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ การป้องกันความประพฤติที่ไม่สมควรนำไปสู่ภาวะเสี่ยงต่อการกระทำผิด ทั้งยังกำหนดบทลงโทษ วิธีการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อเยาวชนฝ่าฝืนต่อบทบัญญัตินี้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) โรงเรียนและสถานศึกษาต้องมีระบบงานและกิจกรรม ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา

2) นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียน

3) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 64 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดและมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษานั้นเพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ

3.1.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550²⁶

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ยังมีบทบัญญัติหลายประการเกี่ยวกับ เด็ก และสิทธิ ในการได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันต่าง ๆ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาที่เด็กและเยาวชนต้องประสบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมด้านการพัฒนาต่าง ๆ

หลักการและเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้²⁷ ด้วยเหตุที่ต้องศึกษาพระราชบัญญัตินี้ขึ้น เพื่อดูหลักการและแนวคิดในการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งใกล้เคียงกับ ข้อมูลศึกษาสัดส่วนคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก ซึ่งเป็นปัญหาในการศึกษา เนื่องจากวิจัยแล้ว ได้ข้อมูลว่า

²⁶ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 10

²⁷ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ(ยูนิเซฟ) ประเทศไทย “การวิเคราะห์สถานการณ์เด็กและสตรี พ.ศ. 2554 “

(ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก website: www.unicef.org/thailand [ค้นเมื่อ 30 พ.ย.59]

สัดส่วนของคณะกรรมการคุ้มครองเด็คนั้นมีอัตราส่วนของผู้บริหารระดับสูงเป็นคณะกรรมการเป็นจำนวนมากว่าสัดส่วนภาคประชาชน ดังนั้นจึงได้นำสัดส่วนคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อให้ข้อมูลการวิจัยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งในส่วนของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญา ซึ่งมีข้อกำหนดที่สำคัญของพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ หมายรวมถึงการสร้างกลไกในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาและการจัดตั้งสภา เด็กและเยาวชนทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

ภาระหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการประสานงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและการคุ้มครองเด็กและเยาวชนของสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เริ่มให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือในการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนทั้งในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด โดยมีผู้แทนจากสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด และผู้แทนอีก 38 คนจากกลุ่มเยาวชน

แม้ประเทศไทยจะมีแนววิถีในการฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะลงโทษ แต่ระบบก็ยังคงมีมาตรการที่มีลักษณะเป็นเชิงลงโทษ เช่น การควบคุมตัวจำนวนเยาวชนผู้กระทำ ความผิดที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้การให้บริการด้านการฟื้นฟูไม่เพียงพอ และนำไปสู่ปัญหาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีความแออัด แม้จะมีนโยบายที่เป็นมิตรกับเด็ก เช่น ขั้นตอนในการสืบสวนที่เป็นมิตรกับเด็กและการเบี่ยงเบนคดี ออกจากกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนปกติ โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน แต่จำนวนเยาวชนผู้กระทำความผิดที่เข้าสู่กระบวนการเบี่ยงเบนคดีดังกล่าวนี้มีเพียงร้อยละ 10 จากทั้งหมด

ทัศนคติในทางบวกที่มีต่อการคุ้มครองเด็กจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกรอบการทำงานด้านกฎหมาย ในขณะที่เดียวกัน ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่มากขึ้นจะช่วยให้การนำกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ไปใช้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟมุ่งเน้นที่การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านข้อมูล การให้ความรู้ และการสื่อสารเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและอบรมเด็กอย่างเหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับการคุ้มครอง

การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กยังคงมีข้อติดขัดเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านความสามารถและความทุ่มเทของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานระดับตำบลที่เกี่ยวข้องต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนา กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชนตั้งข้อสังเกตว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากประสบปัญหาในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กไปใช้ในทางปฏิบัติ ได้แก่ การที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีปริมาณงานมากและมีภาระหน้าที่รับผิดชอบหลายประการ เจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถในเชิงเทคนิค

ขาดความสนใจ ความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้อื่น ได้แก่ พ่อแม่เด็กและครู นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนมากยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาด้านสิทธิเด็ก ตลอดจนหน้าที่ของตนในฐานะเจ้าหน้าที่รัฐ ด้วยเหตุนี้จึงไม่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการคุ้มครองเด็ก นอกจากนี้ยังมีช่องว่างด้านความรู้ ทรัพยากรบุคคลและการเงิน และความสามารถของหน่วยงานต่าง ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายต่าง ๆ เพื่อป้องกันได้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มุ่งเน้นให้มีอัตราส่วนในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชน ซึ่งมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาตินั้น นอกจากตามพระราชบัญญัติแล้วยังได้รับการสนับสนุนจากองค์กรยูนิเซฟ ประเทศไทย ให้มีผู้แทนจากสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและผู้แทนอีก 38 คน จากกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากกว่าจำนวนคณะกรรมการส่งเสริมเด็กและเยาวชน ทำให้เห็นได้ว่าหลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย ข้อกำหนดต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติให้ความสำคัญต่อภาคประชาชนและเยาวชน เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดกับเยาวชนที่ก่อเหตุมากที่สุด ทำให้สามารถรับรู้ถึงปัญหาในการดำเนินการจัดการได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการให้มีการฝึกทักษะ ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิเยาวชนและวิธีในการปฏิบัติต่อเยาวชนที่ต้องได้รับการคุ้มครอง ทัศนคติของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการคุ้มครองเยาวชน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกรอบการทำงานด้านกฎหมาย

3.1.3 คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

การที่คณะกรรมการรักษาความมั่นคงแห่งชาติดำเนินการออกคำสั่งเกี่ยวกับการควบคุมสถานการณ์โดยป้องกันการก่อความไม่สงบต่อสังคม การมีส่วนร่วมจัดการแข่งขันรถบนถนนสาธารณะนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งได้กำหนดให้มีการวางหลักประกันสำหรับผู้ปกครองของนักเรียนอาชีวศึกษาผู้ก่อเหตุ จากการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาอาชีวศึกษานั้น ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน รวมทั้งเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคม แต่เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ ทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคมอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ปัจจุบันคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศคำสั่งที่ 30/2559 เพื่อป้องกันนักเรียนอาชีวศึกษา ทะเลาะวิวาทกันนั้น สามารถเปรียบเทียบกับคำสั่งที่ 22/2558 เพราะเป็นการป้องกันการก่อความไม่สงบต่อ สังคม ในกรณีเด็กมั่วสุมแข่งรถกัน ซึ่งในการนี้ได้มีบทกำหนดโทษไว้สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดของเยาวชนกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา โดยมีหลักการและแนวคิดดังต่อไปนี้

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558²⁶

การออกคำสั่งที่เกี่ยวกับการก่อความไม่สงบ เตือนร้อนแก่ประชาชนทั่วไปที่ใช้รถใช้ถนน ทั้งยังก่อ ความเดือดร้อนแก่ตนเองและบิดามารดาผู้ปกครองด้วย เนื่องจาก หากได้รับอันตราย บาดเจ็บ สาหัส พิการ หรือตาย ทำให้สูญเสียโอกาสในการศึกษา โอกาสในการประกอบอาชีพ ซึ่งมาตรการในการป้องกันโดย ออมาตรการแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถาน ประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ร่วมกันกับ มาตรการทางกฎหมายของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการ ระงับเหตุ โดยห้ามรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมในลักษณะหรือโดยพฤติการณ์ที่ น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถและต้องรับโทษตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกและให้ทุกส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ควบคุมสถานบริการหรือสถาน ประกอบการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กวดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดระเบียบ และลดปัญหาสังคม โดยเร่งด่วนยับยั้งการก่อการ ทะเลาะวิวาท การป้องกันการมั่วสุมคบคิดกระทำการไม่ดี และมีพฤติการณ์ ฮึกเหิม จนส่งผลให้มีการ ทะเลาะวิวาทใช้กำลังประทุษร้ายซึ่งกันและกัน เนื่องจากการกระทำความผิดคล้ายคลึงกันคือก่อความ วุ่นวายต่อสาธารณะ สร้างความเดือดร้อน รำคาญ ต่อเนื่องไปยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นทั้ง ร่างกาย ชีวิต หรือทรัพย์สินได้ ดังนี้ หากนำมาตรการในการแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และ รถจักรยานยนต์มาบังคับใช้จะทำให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

²⁶ คำสั่งคณะรักษาความมั่นคง ที่ 22/2558 ข้อ 1 ห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมใน ลักษณะหรือโดยพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถในทางอันเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายว่าด้วย จราจรทางบก, ข้อ 9 ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ในทางและการ ควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กวดขันและเร่งรัดจัดทำ มาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดระเบียบ และลดปัญหาสังคม โดยเร่งด่วน

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 30/2559²⁹

ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน รวมทั้งเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคม แต่เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ ทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม ดังนี้จึงได้กำหนดมาตรการในการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาขึ้น โดยอาศัยอำนาจมาตรา 44 ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติขึ้น โดยสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีอำนาจกักตัวนักเรียนและนักศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าวเป็นการชั่วคราวไม่เกินหกชั่วโมง เพื่อนำส่งเจ้าพนักงานตำรวจ ผู้บริหาร โรงเรียนหรือสถานศึกษา บิดามารดาหรือผู้ปกครอง แล้วแต่กรณี

บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาในปกครองรวมกลุ่มเพื่อก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าว และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ติดตามและสอดส่องให้มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด

ในกรณีที่พบเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษารวมกลุ่มเพื่อกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาแล้วแต่กรณี และให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิดอีก หรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานะานุรูป แต่จะเรียกเงินประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี หากเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาได้กระทำความผิดดังกล่าวซ้ำอีก ให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

²⁹ คำสั่งคณะรักษาความมั่นคงที่ 30/2558

ผู้ใดกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุน ให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืน บทบัญญัติตามมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้นักเรียนหรือนักศึกษาไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตเพราะการทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ให้โรงเรียนและสถานศึกษามีหน้าที่จัดให้มีกิจกรรมในการแนะแนวเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนและนักศึกษาทะเลาะวิวาท โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกวาดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการลดปัญหาสังคมโดยเร่งด่วน

กรณีตัวอย่างการบังคับใช้คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 30/2558 ให้รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล สั่งจำคุกผู้ปกครองนักเรียนยกพวกตีกัน 6 เดือน ปรับ 60,000 บาท ซึ่งยกให้เป็นคดีตัวอย่าง เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2559 เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมตัว นายโต้ง(นามสมมติ)และนายพี(นามสมมติ) ในข้อหาร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่น พบมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวเข้าไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต และร่วมกันยิงปืนในเมืองหรือหมู่บ้านโดยไม่มีเหตุอันควร และเมื่อ 16 กรกฎาคม 2559 ผู้สื่อข่าวรายงานว่า มีการสั่งการให้บังคับใช้กฎหมายตามประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เกี่ยวกับการแก้ปัญหานักเรียนตีกันอย่างเคร่งครัด โดยสั่งดำเนินคดีนางมาเรียม (สงวนนามสกุล) อายุ 46 ปี ผู้ปกครองของนายโต้ง (นามสมมติ) อายุ 17 ปี และนายสายัณ (สงวนนามสกุล) อายุ 43 ปี บิดาของนายพี (นามสมมติ) อายุ 17 ปี ในโทษจำคุก 6 เดือน ปรับ 60,000 บาท แต่เจ้าตัวให้การรับสารภาพจึงลดโทษลงกึ่งหนึ่งเหลือจำคุก 3 เดือน ปรับ 30,000 บาท โทษจำคุกให้รอลงอาญา 2 ปี

กรณีดังกล่าวถือว่าเป็นคดีแรกตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 30/2559 ที่ดำเนินคดีกับผู้ปกครองกรณีกระทำการบังคับ ชูเชิญ ยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุน ให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งแนวคิดของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายของกระบวนการยุติธรรมนอกจากมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมแล้ว ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาออกระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการทางปกครองในการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาอีกหลายหน่วยงาน อาทิเช่น กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการ

อาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดมาตรการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้ป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาที่จะเกิดขึ้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีสภาพบังคับเป็นรูปธรรมดังต่อไปนี้

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา สำหรับหน่วยงานที่เข้าร่วมกำหนดมาตรการทางกฎหมายและแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงกลาโหม โดยกองทัพบก กองทัพเรือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานกฤษฎีกา ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานกิจการยุติธรรม สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. แก้ไขปัญหานักเรียน ใช้พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 63 ถึงมาตรา 67 ผู้รับผิดชอบ คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกฤษฎีกา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2. มาตรการคุมประพฤติ ผู้รับผิดชอบ คือ ศาล สำนักงานอัยการสูงสุด กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3. ดำเนินการกับผู้ปกครองใช้แนวทางเดียวกับเด็กแข่งรถ (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความมั่นคงแห่งชาติดี 22/2558) ผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล กระทรวงศึกษาธิการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

4. อำนาจหน้าที่ของศูนย์เสมารักษ์ ผู้รับผิดชอบ คือ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

5. ดำเนินการกับศิษย์เก่าตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้รับผิดชอบ คือ ศาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการใช้ความรุนแรงของเยาวชนในต่างประเทศ

3.2.1 มาตรการป้องกันตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1924 (Convention on the Rights of the Child)

บทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนี้ กำหนดนโยบายพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้ในนโยบายของรัฐบาล หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อป้องกันเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดโดยการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาที่ได้รับการปฏิบัติต่อในลักษณะที่สอดคล้องกับการส่งเสริมความสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของเด็ก ซึ่งจะเสริมความเคารพของเด็กต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้อื่น และในลักษณะที่ต้องคำนึงถึงอายุของเด็กและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมและการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของเด็กในสังคม³⁰

การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก³¹ ซึ่งสมาชิกใหญ่สหประชาชาติได้รับรองเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2532 โดยประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารรับอนุสัญญานี้ สามารถจัดแบ่งสาระสำคัญของสิทธิเด็กออกเป็นหมวดหมู่ ได้ 4 ประการ คือ

1) สิทธิที่จะอยู่รอด (Survival Rights) โดยเด็กมีสิทธิในการมีชีวิต การได้รับการดูแลสุขภาพอนามัย โภชนาการ ความรัก การเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม ในการเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด การศึกษา การมีทักษะชีวิตที่ถูกต้อง ปรากฏตามข้อต่าง ๆ เช่น ในข้อ 6 รัฐภาคียอมรับว่าเด็กทุกคนมีสิทธิติดตัวที่จะมีชีวิต รัฐภาคีจะประกันอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ ให้มีการอยู่รอดและการพัฒนาของเด็ก ในข้อ 7 เด็กจะได้รับการจดทะเบียนทันทีหลังการเกิด และจะมีสิทธิที่จะมีชื่อนับแต่เกิด และสิทธิที่จะได้สัญชาติและเท่าที่จะเป็นไปได้ สิทธิที่จะรู้จัก และได้รับการดูแลเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน รัฐภาคีจะประกันให้การปฏิบัติตามสิทธิเหล่านี้ตามกฎหมายภายในและพันธกรณีของรัฐภาคี ที่มีอยู่ภายใต้ตราสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่เด็กจะตกอยู่ในสถานะไร้สัญชาติ ในกรณีที่มีการตัดเอกลักษณ์บางอย่างหรือทั้งหมดของเด็กออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองตามสมควร เพื่อให้เอกลักษณ์ของเด็กกลับคืนมาโดยเร็ว ในข้อ 9 รัฐภาคีจะประกันว่าเด็กจะไม่ถูกแยกจากบิดามารดาโดยขัดกับความประสงค์ของบิดามารดา เว้นแต่ในกรณีที่หน่วยงานที่มีอำนาจ ซึ่งอาจถูกทบทวนโดยศาลจะกำหนดตามกฎหมายและวิธีพิจารณาที่ใช้บังคับอยู่ว่า การแยกเช่นนี้จำเป็นเพื่อผลประโยชน์

³⁰ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดตามอนุสัญญาและมาตรฐานระหว่างประเทศ” ข้อ 40 บทที่ 1 หน้า 22

³¹ ดวงพร เพชรคง, ปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546, กลุ่มงานกฎหมาย 2 สำนักกฎหมาย, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หน้า 1

สูงสุดของเด็ก การกำหนดเช่นนี้อาจจำเป็นในกรณีเฉพาะ เช่น ในกรณีที่เด็กถูกระงับโดยมิชอบ หรือถูกทอดทิ้งโดยบิดามารดา หรือในกรณีที่บิดา มารดาอยู่แยกกันและต้องมีการตัดสินใจว่าเด็กจะพำนักที่ใดในการดำเนินการใด ๆ ตามวรรค 1 ของข้อนี้ จะให้โอกาสทุกฝ่ายที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว และแสดงความคิดเห็นของตนให้ประจักษ์ รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิของเด็กที่ถูกแยกจากบิดาหรือมารดา หรือจากทั้งคู่ ในอันที่จะรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัว และการติดต่อโดยตรงทั้งกับบิดาและมารดาอย่างสม่ำเสมอ เว้นแต่เป็นการขัดต่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก ในกรณีที่การแยกเช่นนี้เป็นผลมาจากการกระทำใด ๆ โดยรัฐภาคีต่อบิดาหรือมารดา หรือทั้งบิดาและมารดา หรือต่อเด็กเช่น การกักขัง การจคุก การเนรเทศ การส่งตัวออกนอกประเทศ หรือการเสียชีวิต (รวมทั้งการเสียชีวิตอันเกิดจากสาเหตุใด ๆ ที่เกิดขึ้นขณะที่ผู้นั้นอยู่ในการควบคุมของรัฐ) หากมีการร้องขอรัฐภาคีนั้นจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นเกี่ยวกับที่อยู่ของสมาชิกของครอบครัวที่หายไปแก่บิดา มารดา เด็ก หรือในกรณีที่เหมาะสม แก่สมาชิกคนอื่นของครอบครัว เว้นแต่เนื้อหาของข้อมูลข่าวสารนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความอยู่ดีของเด็ก อนึ่ง รัฐภาคีจะให้การประกันต่อไปว่าการยื่นคำร้องขอเช่นนั้นจะไม่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2) สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง (Protection Rights) โดยเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกเลือกปฏิบัติ จากการถูกล่วงละเมิดสิทธิ ถูกกลั่นแกล้ง รังแก หรือถูกทอดทิ้ง คุ้มครองเด็กที่ไม่มีครอบครัว เด็กกำพร้า เด็กพิการ แรงงานเด็ก การเอาเปรียบเด็ก ความเป็นส่วนตัวของเด็ก ปราบกฏตามข้อต่าง ๆ เช่น อนุสัญญาข้อ 2 ที่กำหนดให้ รัฐภาคีจะเคารพและประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ แก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ในเขตอำนาจของตน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าชนิดใด ๆ โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ สี ผิวดิน ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานอื่น ๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย รัฐภาคีจะดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อที่จะประกันว่าเด็กได้รับการคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ หรือการลงโทษทุกรูปแบบ บนพื้นฐานของสถานภาพ กิจกรรมความคิดเห็นที่แสดงออก หรือความเชื่อของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือสมาชิกในครอบครัวของเด็กอนุสัญญาข้อ 3 ที่กำหนดให้ ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็กไม่ว่าจะกระทำโดยสถาบันสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหาร หรือองค์กรนิติบัญญัติผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก รัฐภาคีรับที่จะประกันให้มีการคุ้มครอง และการดูแลแก่เด็กเท่าที่จำเป็นสำหรับความอยู่ดีของเด็ก โดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบเด็กนั้นตามกฎหมายด้วยและเพื่อการนี้ จะดำเนินการทางนิติบัญญัติ และบริหารที่เหมาะสมทั้งปวง รัฐภาคีจะประกันว่า สถาบัน การบริการ และการอำนวยความสะดวกที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการดูแลหรือการคุ้มครอง

เด็กนั้น จะเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้โดยหน่วยงานที่มีอำนาจ โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัย สุขภาพ และในเรื่องจำนวนและความเหมาะสมของเจ้าหน้าที่ตลอดจนการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ

3) สิทธิจะได้รับการพัฒนา (Development Rights) โดยเด็กมีสิทธิที่จะได้เล่นและพักผ่อน เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรม คือ การศึกษาทุกประเภททั้งในและนอกโรงเรียน การรับข่าวสาร และสิทธิที่จะได้มีมาตรฐานความเป็นอยู่พอเพียงกับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ศิลธรรม และสังคม ปรากฏตามข้อต่าง ๆ เช่น ข้อ 5 รัฐภาคีจะเคารพต่อความรับผิดชอบ สิทธิ และหน้าที่ของบิดามารดา หรือของสมาชิกของครอบครัวขยายหรือชุมชน ซึ่งกำหนดไว้โดยขนบธรรมเนียมในท้องถิ่นหรือของผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบต่อเด็กตามกฎหมาย ในอันที่จะให้แนวทาง และการแนะแนวตามที่เหมาะสมในการใช้สิทธิของเด็กตามที่อนุสัญญาฯ นี้ให้การรับรอง ในลักษณะที่สอดคล้องกับความสามารถที่พัฒนาตามวัยของเด็ก ข้อ 10 ตามพันธกรณีของรัฐภาคี ภายใต้ข้อ 9 วรรค 1 คำร้องของเด็กหรือบิดามารดาของเด็กที่จะเดินทางเข้าหรือออกนอกรัฐภาคี เพื่อวัตถุประสงค์ของการกลับไปอยู่ร่วมกันใหม่เป็นครอบครัว จะได้รับการดำเนินการ โดยรัฐภาคีในลักษณะที่เป็นคุณมีมนุษยธรรมและรวดเร็ว รัฐภาคีจะประกันอีกด้วยว่า การยื่นคำร้องดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ร้อง และสมาชิกในครอบครัวของผู้ร้อง เด็กที่บิดามารดาอาศัยอยู่ต่างรัฐกันกับเด็ก จะมีสิทธิที่จะรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัวและการติดต่อโดยตรงกับทั้งบิดามารดาได้อย่างสม่ำเสมอ เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ สำหรับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ความสงบเรียบร้อย สาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน หรือสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และสอดคล้องกับสิทธิอื่น ๆ ที่ได้รับการยอมรับในอนุสัญญาฯ นี้ รัฐภาคีจะดำเนินการต่าง ๆ ที่จะหยุดยั้งการ โยกย้ายเด็ก และการไม่ส่งเด็กกลับคืนจากต่างประเทศที่มีขอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ รัฐภาคีจะส่งเสริมให้มีการจัดทำความตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคี หรือการภาคยานุวัติความตกลงที่มีอยู่ รัฐภาคีจะประกันแก่เด็กที่สามารถ มีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้แล้วซึ่งสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นโดยเสรี เรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุ และวุฒิภาวะของเด็กนั้นเพื่อความมุ่งประสงค์นี้ เด็กจะได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โอกาสที่จะมีสิทธิมีเสียงในกระบวนการพิจารณาทางตุลาการ และทางปกครอง ที่มีผลกระทบต่อเด็กไม่ว่าโดยตรงหรือโดยผ่านผู้แทนหรือองค์กรที่เหมาะสม ในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎหมายภายใน

4) สิทธิที่จะมีส่วนร่วม (Participation Rights) โดยเด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็นทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กมีบทบาทในชุมชน เสรีภาพในการติดต่อ การแสดงทัศนะของเด็กจะต้องมีการให้ความสำคัญอย่างเหมาะสม ปรากฏตามข้อต่าง ๆ เช่น ในข้อ 1 เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญาฯ นี้ เด็กหมายถึง มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น ข้อ 4 รัฐภาคีจะดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งด้านนิติบัญญัติ บริหารและ

ด้านอื่น เพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิที่อนุสัญญานี้ได้ให้การยอมรับ ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมนั้น รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการเช่นว่านั้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ และภายในกรอบของความร่วมมือระหว่างประเทศ เมื่อจำเป็นรัฐภาคีจะประกันแก่เด็กที่สามารถมีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้แล้ว ซึ่งสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นโดยเสรีในทุก เรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุ และวุฒิภาวะของเด็กนั้นเพื่อความมุ่งประสงค์นี้ เด็กจะได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โอกาสที่จะมีสิทธิมีเสียงในกระบวนการพิจารณาทางตุลาการ และทางปกครองใด ที่มีผลกระทบต่อเด็กไม่ว่าโดยตรง หรือโดยผ่านผู้แทน หรือองค์กรที่เหมาะสมในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎหมายภายใน ข้อ 13 เด็กจะมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก สิทธินี้จะรวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา ได้รับ หรือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความคิดทุกลักษณะโดยไม่ถูกจำกัดโดยเขตแดนไม่ว่าจะโดยวาจา ลายลักษณ์อักษร หรือการตีพิมพ์ ในรูปของศิลปะ หรือผ่านสื่ออื่นใดตามที่เด็กเลือก การใช้สิทธิดังกล่าวนี้อาจอยู่ภายใต้ข้อจำกัดบางประการ แต่ข้อจำกัดเหล่านี้ต้องเป็นข้อจำกัดเช่นที่บัญญัติตามกฎหมาย และเช่นที่จำเป็นเท่านั้น

มาตรการในการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติต่อเด็กที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้สำนึกในคุณค่าและศักดิ์ศรีของเด็กด้วยสิทธิเด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาที่ได้รับการปฏิบัติในการส่งเสริมความสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของเด็ก และในลักษณะที่ต้องคำนึงถึงอายุของเด็กและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมและการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของเด็กในสังคม

ภารกิจสำคัญประการหนึ่ง คือการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว โดยกำหนดเป็นนโยบายที่มุ่งจะแก้ไขและเยาวชนให้กลับตนเป็นของพลเมืองดีของชาติยิ่งกว่าการลงโทษ

ส่วนพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้นมีสาระสำคัญคือ คุ้มครอง สงเคราะห์ และส่งเสริมเด็กและเยาวชนในเรื่องความประพฤติ สวัสดิภาพ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน มิได้มีนโยบายในการพัฒนากฎหมายสำหรับเด็ก เห็นได้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ตราขึ้นเพื่อบรรลุมุ่งวัตถุประสงค์ในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียน นักศึกษาได้

3.2.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

การที่นำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมากล่าวในการป้องกันนักเรียนอาชีวศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงนั้น เนื่องจากในการกักขัง หรือการกักตัวนักเรียนอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กนั้น ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการกักตัวเด็กไว้เป็นเวลา 6 ชั่วโมงนั้น ควรคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนด้วย ว่าสามารถกระทำได้เพียงใด เหมาะสมหรือไม่ ซึ่งตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนั้น กล่าวถึงสิทธิที่จะมิถูกจับ กักขังหรือเนรเทศโดยพลการ ตามข้อ 9 ซึ่งสามารถนำมาอธิบายถึงหลักการในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนดังนี้

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปฏิญญานี้ประกาศทั้งหมด 30 ข้อ จำแนกสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองเป็น 2 ประเภท คือ

1) สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Right) (ผู้เขียนไม่นำเสนอเนื่องจากไม่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา)

2) สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Rights) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญานั้น กำหนดหลักสำคัญไว้ปรากฏอยู่ในข้อ 3, 5, 8, 9, 10 และข้อ 11

ข้อ 3 บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในเสรีธรรมและในความมั่นคงแห่งร่างกาย

ข้อ 5 บุคคลใดจะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงทัณฑ์ที่ทารุณ โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือหยามเกียรติมิได้

ข้อ 8 บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอย่างได้ผล โดยศาลแห่งชาติซึ่งอำนาจเนื่องจากการกระทำใด ๆ อันจะละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งตนได้รับจากรัฐธรรมนูญหรือจากกฎหมาย

ข้อ 9 “บุคคลใดจะถูกจับกักขังหรือเนรเทศโดยพลการมิได้ สิทธิดังนี้นานาประเทศได้ให้การรับรองและถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดในส่วนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการประกันตัวและการปล่อยชั่วคราว การประกันตัวต้องมีกาจับ ควบคุมหรือขังขอบด้วยกฎหมาย

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มุ่งให้ความสำคัญในการที่กฎหมายต้องไม่ละเมิดสิทธิของบุคคล ในการถูกจับ กักขัง ทำให้สูญเสียอิสรภาพในการดำรงชีวิต แม้ผู้นั้นจะกระทำผิดอาญา แต่ด้วยตามข้อสันนิษฐานให้ถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่ใช่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงหรือเตรียมก่อเหตุดังกล่าว

3.2.3 มาตรฐานขั้นต่ำสหประชาชาติสำหรับมาตรการไม่ควบคุมตัว ค.ศ.1994 (ข้อกำหนดโตเกียว)

United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (The Tokyo Rules)

ในการควบคุมตัวนั้นเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติซึ่งรองรับกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ได้กล่าวมาแล้วในส่วนต้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

มาตรการไม่ควบคุมตัว เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลซึ่ง มีผลต่อการปฏิบัติตนของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในการควบคุมตัวเด็กหรือที่เรียกว่า กักตัว เด็ก เช่นนี้ จึงขอยกข้อกำหนดบางประการของมาตรฐานขั้นต่ำสหประชาชาติสำหรับมาตรการไม่ควบคุมตัว (ข้อกำหนดโตเกียว) มาพิจารณาร่วมกับการหามาตรการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับแก่สากล

ตามที่สมัชชาใหญ่สหประชาชาติบัญญัติไว้ โดยให้คำนึงถึงปฏิญญาสากลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และข้อตกลงสากลเกี่ยวกับพลเมืองและสิทธิเสรีภาพทางการเมืองและข้อตกลงเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลกับข้อขัดแย้งทางกฎหมาย คำนึงถึงกฎมาตรฐานขั้นต่ำของการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ซึ่งนำมาใช้โดยสหประชาชาติในงานป้องกัน อาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และการสนับสนุนอย่างเต็มกำลังในการนำไปใช้และปฏิบัติ

ด้านการป้องกันอาชญากรรมและการ แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดด้วยทางเลือกอื่นแทนการจำคุก

มีความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ ว่าด้วยวิธี และมาตรการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดใน การป้องกันอาชญากรรมและพัฒนาการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เชื่อว่า มาตรการทางอื่นแทนการจำคุก สามารถทำให้เป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดในชุมชนได้ ซึ่งเป็นผลดีแก่ ทั้ง 2 ฝ่ายทั้งสังคมและผู้กระทำผิด ตระหนักว่า ข้อบังคับเกี่ยวกับอิสรภาพนั้นให้ใช้ไปในทางที่ เกี่ยวกับสวัสดิภาพของสังคม การป้องกัน อาชญากรรม การแก้แค้น การยับยั้ง และเพื่อเป้าหมายอันสูงสุด ของกระบวนการยุติธรรมเพื่อคืนผู้กระทำผิดสู่สังคม

การพัฒนามาตรฐานขั้นต่ำในการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดและมาตรการไม่ควบคุมตัว และองค์กร ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลนิธิป้องกัน อาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดระหว่างประเทศ ดังนี้

1. ให้นำมาตรฐานขั้นต่ำสหประชาชาติสำหรับมาตรการไม่ควบคุมตัวไปใช้ ซึ่งมาตรฐานขั้นต่ำนี้ ได้ถูกผนวก ไว้ในปฏิญญาปัจจุบันและยอมรับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการป้องกันและควบคุม อาชญากรรม ซึ่งปฏิญญานี้รู้จัก กันในนามของ “ข้อกำหนดโตเกียว”
2. แนะนำข้อกำหนดโตเกียวให้นำไปใช้ในระดับประเทศ ภูมิภาคและระหว่างประเทศให้เหมาะสม กับสภาพ ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ
3. เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกนำข้อกำหนดโตเกียวไปใช้และปฏิบัติ

4. เชื้อเชิญประเทศสมาชิกให้แนะนำข้อกำหนด โตเกียว ให้เป็นที่รู้จักแก่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา พนักงานคุมประพฤติ นักกฎหมาย ผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด หน่วยงานองค์กรสวัสดิการ สังคม และองค์กรที่มีไซ้ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ ไม่ควบคุมตัว รวมถึง สมาชิกผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสาธารณชนทั่วไป

5. ร้องขอให้ประเทศสมาชิกรายงานผลการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดโตเกียว ทุก 5 ปี โดยเริ่มในปี 1994

6. สนับสนุนคณะกรรมการส่วนภูมิภาค องค์กรสหประชาชาติที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม และแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำผิด หน่วยงานเฉพาะด้าน ภายในระบบสหประชาชาติ องค์กรที่มีไซ้ของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการน าข้อกำหนดโตเกียวไปปฏิบัติ

7. เรียกร้องให้คณะกรรมการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมให้ความสำคัญกับการน ามาตรการดังกล่าวไป ปฏิบัติ

8. ร้องขอให้เลขาธิการเข้ามามีบทบาทในการเตรียมการที่จำเป็นในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อกำหนด โตเกียวซึ่งจะนำไปเข้าสู่วาระการประชุมป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในการประชุมครั้งที่ 12 เพื่อให้ที่ประชุม ลงมติเห็นชอบและเผยแพร่ต่อไป และร้องขอให้เลขาธิการให้ความสำคัญต่อข้อป้องกันทางด้านกฎหมาย และการ น ากฎระเบียบต่าง ๆ ไปปฏิบัติรวมถึงการพัฒนาโครงการที่เป็นรูปแบบเดียวกันในระดับภูมิภาค

9. เชิญองค์กรสหประชาชาติที่ปฏิบัติงานด้านป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้มา ช่วยเหลือเลขาธิการในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

10. สนับสนุนองค์กรที่มีไซ้ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมกับการข้อกำหนดโตเกียว

11. ร้องขอให้เลขาธิการประชาสัมพันธ์ข้อกำหนดโตเกียว ให้เป็นที่รู้จักแก่หน่วยงานรัฐบาล องค์กรที่มีไซ้ของ รัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

12. รวมทั้งร้องขอให้เลขาธิการจัดเตรียมรายงานทุก 5 ปี ในการนำข้อกำหนดโตเกียวไปปฏิบัติ และนำส่ง คณะกรรมการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม โดยเริ่มปฏิบัติปี 1994

13. ร้องขอเลขาธิการให้ช่วยเหลือประเทศสมาชิกในการนำข้อกำหนดโตเกียวไปปฏิบัติและนำส่ง รายงานต่อ คณะกรรมการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมด้วย

14. ร้องขอให้นำปฏิญญานี้รวมถึงภาคผนวกนี้เข้าไว้ในทุกส่วนของงานสหประชาชาติและให้รวมไว้ให้สื่อ สิ่งพิมพ์ของสหประชาชาติในฉบับต่อไป ในหัวข้อเรื่อง สิทธิมนุษยชน: การรวบรวมเครื่องมือระดับนานาชาติ

การนำมาตรฐานการ ไม่ควบคุมตัวมาใช้มีความจำเป็นสำหรับการคุ้มครองสวัสดิภาพเยาวชนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงเป็นอย่างมาก เนื่องจากหลายกฎหลายข้อเป็นข้อบังคับเกี่ยวกับสิทธิ

เสรีภาพในตัวบุคคล ซึ่งถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลซึ่งมีรองรับในรัฐธรรมนูญ จึงให้ใช้ไปในทางที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพของสังคม การป้องกันการก่ออาชญากรรม การยับยั้งการกระทำความผิดของเยาวชนซึ่งเป็นักเรียน อาชีวศึกษา และเพื่อเป้าหมายอันสูงสุดของกระบวนการยุติธรรมในการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม ให้พ้นภาวะนักโทษล้นคุกหรือการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

3.2.4 ข้อเสนอแนะของสหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน (ข้อเสนอแนะแห่งกรุงริยาด) ค.ศ. 1984 **United Nations Guidelines For The Prevention Of Juveniles Delinquency (The Riyadh Guidelines) 1984**³²

ในการป้องกันการกระทำความผิดของนักเรียนอาชีวศึกษานั้นต้องคำนึงถึงกฎหมายระหว่างประเทศในทวีปเอเชียที่ไทยเข้าร่วมสนธิสัญญาด้วย เพื่อให้เป็นการให้ความร่วมมือ สอดคล้องกันกับนโยบายต่างประเทศในการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ข้อเสนอแนะของสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและสิทธิของเด็กนี้เป็นสัญญาของประเทศภาคีต่าง ๆ ซึ่งทำร่วมกันเพื่อร่วมมือกันในระดับสากลในการคุ้มครอง ป้องกัน หรือรักษาสิทธิของเด็กและเยาวชนให้ได้รับการปฏิบัติทางกระบวนการยุติธรรมในมาตรฐานเดียวกัน โดยกำหนดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน การดำเนินการด้านการให้ความยุติธรรมแก่ผู้เยาว์

ส่วนที่ 2 เป็นเรื่องหลักการสืบสวนการกระทำผิดของเด็ก ซึ่งเน้นย้ำความสำคัญของเจ้าพนักงานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กว่าจะต้องได้รับการฝึกฝนวิธีการสืบสวนสอบสวน เด็กผู้ถูกกล่าวหาว่าประพฤติดีหรือกระทำความผิดเป็นพิเศษด้วยการสืบสวนอย่างสุภาพ ไม่ใช้วิธีรุนแรง รวมทั้งเจ้าพนักงานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก ในการสอบสวนจะต้องสอบสวนความผิดที่เกิดตามข้อเท็จจริง โดยไม่สร้างอิทธิพลครอบงำจิตใจเด็กผู้กระทำผิดให้รับผิด และจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กผู้กระทำผิด อีกทั้งบัญญัติให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการเยียวยาแก้ไขการกระทำผิดของเด็กกำหนดให้มุ่งเน้นการแก้ไขพฤติกรรมเด็กผู้กระทำผิดสอดคล้องตามความเป็นจริงเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กทั้งทางกฎหมายให้เอาใจใส่ ต่อจำนวนเยาวชนที่มีอยู่จำนวนมาก ผู้ซึ่งอาจกระทำหรือไม่ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายแต่เป็นผู้ที่ถูกทอดทิ้ง ถูกละเลยจากการดูแลเอาใจใส่ ถูกกระทำทารุณกรรม และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่หมิ่นเหม่ ตลอดจนผู้ที่อยู่ในสภาพสังคมที่มีความเสี่ยงโดยทั่วไป

³² ข้อเสนอแนะของสหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ส่วนที่ 2 ส่วนที่ 6 (ข้อเสนอแนะแห่งกรุงริยาด) (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : www2.djop.moj.go.th/ [2559,20 ก.ย.]

ข้อเสนอแนะในการให้บุคลากรด้านกระบวนการยุติธรรมในคดีเด็กและเยาวชน สื่อมวลชน ผู้ปฏิบัติ และนักเรียนได้นำข้อเสนอแนะของสหประชาชาตินี้ไปพิจารณาใช้ต่อไป

ให้แจกจ่ายคู่มือเกี่ยวกับมาตรฐานในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและการป้องกันกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และกฎของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพ

มาตรการในการป้องกันการกระทำผิดของเยาวชนตามข้อเสนอแนะสหประชาชาตินั้น ทำขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อเด็กเป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความสำคัญแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ การสืบสวนต้องปฏิบัติอย่างสุภาพ ไม่ใช้วิธีการที่รุนแรง ถือเป็นภาระของเด็กคล้ายกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมาตรา 30 นั้นเองคิดว่าด้วยสิทธิของเด็กสำหรับการดำเนินการด้านทำให้ความยุติธรรมแก่ผู้เยาว์เน้นย้ำความสำคัญของเจ้าพนักงานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กที่จะต้องได้รับการฝึกฝนวิธีการสืบสวนสอบสวน เด็กผู้ถูกกล่าวหาว่าประพฤติน่าสงสัยหรือกระทำความผิดเป็นพิเศษด้วยการสืบสวนอย่างสุภาพ ไม่ใช้วิธีรุนแรง รวมทั้งเจ้าพนักงานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก ในการสอบสวน จะต้องสอบสวนความผิดที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่สร้างอิทธิพลครอบงำจิตใจเด็กผู้กระทำผิดให้รับผิด และจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กผู้กระทำผิด อีกทั้งบัญญัติให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการเยียวยาแก้ไขการกระทำผิดของเด็ก โดยข้อเสนอแนะนี้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาเจ้าพนักงานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กให้มีความสามารถเข้าถึงปัญหาของเด็กหรือเยาวชนอย่างแท้จริง

ตามข้อเสนอแนะสหประชาชาตินั้น เจ้าพนักงานต้องเป็นเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งกระบวนการในการป้องกันการกระทำผิดของเยาวชน ส่วนพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นพนักงานที่รัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้น โดยกระทรวงต่าง ๆ ทั้งสี่กระทรวงนี้มีได้อยู่ในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่อยู่ในรูปแบบการบังคับทางปกครองกับเด็ก ทำให้ศักยภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น ไม่ทัดเทียมกับเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานต่างกัน

3.2.5 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับเยาวชนที่ใช้ความรุนแรงของประเทศฝรั่งเศส¹¹

การดำเนินคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศส จัดอยู่ในระบบไต่สวนกล่าวคือ เป็นระบบที่คำนึงถึงการค้นหาความจริงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อพิสูจน์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา แนวคิดนี้ถือว่า เมื่อมีการ

¹¹มหาวิทยาลัยสยาม บทบาทและอำนาจหน้าที่ของศาลในการดำเนินมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา. (ออนไลน์)

เข้าถึงได้จาก : <http://www.research-system.siam.edu/> [2559, 3 ต.ค.]

กระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ผู้ที่ได้รับความเสียหายคือรัฐ เนื่องจากการกระทำนั้น กระทบต่อผลประโยชน์ของสาธารณะ ศาลเยาวชนและครอบครัวฝรั่งเศส เป็นศาลชั้นต้นที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ส่วนกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นฝรั่งเศสกำหนดเกณฑ์อายุความเป็นผู้เยาว์ไว้ที่อายุ 18 ปี

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศฝรั่งเศสมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุดได้แก่วันที่ 17 กรกฎาคม 1970 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่แก้ปัญหาได้มากที่สุดและให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น เด็กที่อายุไม่เกิน 13 ปีหากกระทำความผิดทางอาญาไม่ว่า กรณีใด ๆ ไม่ต้องรับโทษทางอาญาสำหรับเยาวชนที่อายุไม่เกิน 18 ปี หากกระทำความผิดทางอาญาจะได้รับโทษทางอาญาเพียงบางส่วนและให้ใช้มาตรการให้ความสำคัญทางด้านการศึกษาดีกว่า การลงโทษเป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดด้วยการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนมากกว่าการควบคุมเพื่อลงโทษและในบทบัญญัติมาตราเดียวกัน นั้นเองให้อำนาจศาลพิจารณาพิพากษาจำคุกไม่ว่าจะเป็นกรณีการลงโทษหรือไม่และหากจะพิพากษาจำคุกแล้วศาลจะต้องให้เหตุผลเช่นนั้นว่าในคำพิพากษาโดยชัดแจ้งและในกฎหมายฉบับยังมีการใช้มาตรการความตกลงในทางอาญาในหลักกฎหมายชะลอการฟ้องมาใช้บังคับเด็กหรือผู้เยาว์ที่มีอายุระหว่าง 13 ปี

ความตกลงทางอาญาเช่นนี้นั้นพนักงานอัยการอาจเสนอมาตรการดังต่อไปนี้เพื่อให้ศาลเห็นชอบและรับรองด้วยเช่น การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเป็นประชาชนที่ดีให้เรียนหนังสือ หรือฝึกหัดทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ เชื้อเพลิงคำสั่งศาลที่ได้อ่านมาก่อนหน้านั้นให้อยู่ในสถาบันอันใดอันหนึ่งในแบบเปิดหรือแบบหรือฝึกหัดทางวิชาชีพ ได้รับคำปรึกษาจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา ลงโทษตามมาตรการให้ทำกิจกรรมตามวันที่กำหนดแต่ทั้งยังมีมาตรการอื่น ๆ อีกที่สามารถใช้กับเด็กที่กระทำความผิดเช่นการชดเชยค่าเสียหายบังคับเรียนหนังสือ จำคุก ปรับ ตักเตือนและส่งให้ผู้ปกครอง เป็นต้น

หลักการกำหนดสัดส่วนการพิจารณาคดีเยาวชน

โดยมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้ความสำคัญในการส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดด้วยการให้การศึกษาดีกว่าการลงโทษ เว้นแต่กรณีที่มีการกระทำร้ายแรงและความสำนึกในการกระทำความผิดนั่นเอง ซึ่งวิธีปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 นั้นเอง โดยกำหนดให้กรณีเมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ต้องมีการสอบสวนโดยมีนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา บิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กอยู่ด้วย รวมทั้งการกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนประเทศฝรั่งเศสคล้ายกับของไทยนั่นเองกฎหมายที่แก้ปัญหาได้มากที่สุดและให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทาง

อาญา เช่น เด็กที่อายุไม่เกิน 13 ปีหากกระทำผิดทางอาญาไม่ว่า กรณีใด ๆ ไม่ต้องรับโทษทางอาญาสำหรับเยาวชนที่อายุไม่เกิน 18 ปี หากกระทำผิดทางอาญาจะได้รับโทษทางอาญาเพียงบางส่วน ซึ่งศาลเยาวชนฝรั่งเศสได้กำหนดระดับการพิจารณาคดีไว้ 5 ระดับดังนี้

(1) ในคดีที่ผู้พิพากษานายเดี่ยว สำหรับคดีอาญาทั่วไป มีอำนาจพิจารณาพิพากษาความผิดระดับล่างที่มีความร้ายแรงระดับ 1 - 4

(2) องค์คณะผู้พิพากษาในคดีอาญาทั่วไป ที่มีความผิดระดับล่างที่มีความร้ายแรงระดับ 5 จะสั่งเกตได้ว่าผู้พิพากษาในศาลอาญาที่พิจารณาในการกระทำความผิดระดับล่างก็มีอำนาจพิจารณาหรือพิพากษาในกรณีของเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นอำนาจของผู้พิพากษาศาลเยาวชนโดยเฉพาะ

(3) ผู้พิพากษานายเดี่ยวของศาลเยาวชน มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในกรณีของเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดระดับล่างร้ายแรงระดับ 5 ถึงความผิดระดับกลาง

(4) องค์คณะผู้พิพากษาศาลเยาวชน มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในกรณีของเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดในความผิดระดับล่างที่มีความร้ายแรงระดับ 5 อัตราโทษระดับกลาง อัตราโทษระดับสูงหรือคดีอุกฉกรรจ์

(5) ศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชน มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในคดีอุกฉกรรจ์ที่เยาวชนกระทำผิดมีอายุ 16 - 18 ปี ทั้งรู้หากจำเลยประสงค์ที่จะอุทธรณ์ค่า พิพากษาก็สามารถที่จะกระทำได้โดยยื่นอุทธรณ์ต่อองค์คณะพิเศษในศาลอุทธรณ์แผนกคดี โดยจะรับอุทธรณ์คำพิพากษาจากศาลที่พิจารณาคดีอาญาทั่วไปจากการพิจารณาของผู้พิพากษาศาลเยาวชนนายเดี่ยว และองค์คณะผู้พิพากษาศาลเยาวชน ในกรณีที่มีการกระทำผิดอาญาด้วยไม่ว่าผู้กระทำผิดจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่แต่ภูเด็กที่อายุไม่เกิน 13 ปี กระทำผิดอาญาห้ามผู้พิพากษาที่ตัดสินคดีตัดสินลงโทษทางอาญาจะกระทำ ได้เพียงส่งตัวไปฝึกอบรมหรือมอบให้นุคคลหรือองค์กรที่เหมาะสมนำตัวไปเลี้ยงดูจนกว่าจะอายุ 21 ปี บริบูรณ์โดยการสอบสวนอาจใช้วิธีการที่หลากหลายในการตรวจสอบเพื่อวิเคราะห์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ สภาพจิตระบบประสาทหรือมีการสังเกตพฤติกรรมและการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดต้องคำนึงถึงสภาพจิตใจของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นสำคัญต้องมีนายความที่ปรึกษากฎหมายอยู่ด้วยเสมอและเด็กนั้น มีสิทธิที่จะพบกับที่ปรึกษากฎหมายได้ทันทีเมื่อปรากฏตัวต่อศาล โดยบทบาทของศาลในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนในการพิพากษาสามารถทำได้สองแบบคือ

(1) รูปแบบเปิดกล่าวคือเป็นรูปแบบที่ไม่ใช่สถานที่ฝึกอบรมหรือควบคุมตัวแบบหนาแน่นโดยเด็กจะอยู่ภายใต้การควบคุมของบิดามารดาผู้ปกครอง หรือผู้รับผิดชอบดูแลเด็กนั้น

(2) รูปแบบปิดเป็นรูปแบบที่กักตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดไว้ชั่วคราวเพื่อรักษาสุขภาพของพยานหลักฐาน หรือ ปกป้องพยาน หรือ ป้องกันการสมคบกับเด็กอื่นเพื่อกระทำผิดซ้ำแต่ทั้งศาลอาจปล่อยตัวเด็กนั้นได้โดยมีเงื่อนไขและในส่วนของ การคุมประพฤติเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซึ่งถือเป็นการ

ฝึกอบรมอย่างสูงสำหรับการคุมประพฤติจะใช้เจ้าหน้าที่ที่เรียกว่าพนักงานคุมประพฤติซึ่งมีความชำนาญในด้านสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินการและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของศาลรวมถึงมีเจ้าพนักงานคุมประพฤติที่เป็นอาสาสมัครด้วย

การให้สวัสดิภาพแก่เยาวชนผู้กระทำความผิด

การนำมาตรการควบคุมเด็กและเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปี ถึง 16 ปี ซึ่งอาจถูกควบคุมในเรือนจำและจัดให้มีการพิจารณาคดีแบบรวบรัดสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยใช้มาตรการให้การศึกษาอบรมในสถาบัน หรือมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกแต่ให้รอการลงอาญาไว้ พร้อมเงื่อนไขการคุมประพฤติสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปี ถึง 18 ปี ได้กำหนดมาตรการลงโทษเพิ่มเติมสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13 ถึง 18 ปี โดยกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้อย่างสูง 5 ปี และมาตรการทางเลือกได้แก่ การคุมประพฤติ การควบคุมโดยอิเล็กทรอนิกส์ การบำบัดโดยชุมชน เป็นต้น

การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน^๑

กฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนฝรั่งเศสไม่ได้นิยามคำว่าเด็กและเยาวชนไว้แต่กำหนดช่วงอายุไว้ โดยในอดีตเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี ไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา ถ้าเด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิด พนักงานอัยการนำตัวส่งศาลเพื่อทำการสอบสวนและพิจารณาได้ แต่ห้ามลงโทษทางอาญา มีเพียงให้ส่งตัวไปฝึกอบรมหรือมอบให้บุคคลหรือองค์กรที่เหมาะสมนำตัวไปเลี้ยงดูจนกว่าเด็กนั้นจะอายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ได้

ช่วงอายุเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาจะมีความรับผิดชอบดังนี้

1. เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษทางอาญา แต่ใช้มาตรการอื่น เช่น มาตรการป้องกัน มาตรการช่วยเหลือ มาตรการควบคุม และมาตรการให้การศึกษาอบรม
2. เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ถึง 13 ปี สามารถกำหนดมาตรการให้การศึกษา ถ้าการลงโทษไม่สอดคล้องกับเด็กหรือเยาวชนอาจใช้วิธีการกักขังภายในบ้านหรือสถานที่พิเศษสำหรับเด็ก
3. เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปี ถึง 16 ปี อาจจะมีการลงโทษทางอาญา โดยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่โทษที่จะลงนั้นเพียงกึ่งหนึ่งของอัตราโทษที่กำหนดสำหรับผู้ใหญ่แต่เยาวชนจะไม่ถูกคุมขังในเรือนจำ เว้นแต่ได้กระทำความผิดอาญาที่ร้ายแรง
4. เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปี ถึง 18 ปี เมื่อต้องคำพิพากษาลงโทษจำคุกอาจถูกคุมขังในเรือนจำ และอาจมีสามารถอาศัยข้ออ้างในเรื่องความเป็นเด็กหรือเยาวชนมาเป็นข้อยกเว้นได้

^๑ โอนทัย ศรีดาวเรือง (2557) การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา ศึกษากรณี อ่างศาลเยาวชนและครอบครัวในกรณีโอนคดี ตามมาตรา 97 วรรคสอง. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พ.ศ.2557

การพิพากษาคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน

การดำเนินคดีสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เด็กและเยาวชนจะได้รับการคุ้มครองไว้เป็นกรณีพิเศษ แต่ถ้าเป็นการกระทำที่ร้ายแรงมาก ๆ จะไม่ได้รับความคุ้มครอง การกำหนดบทลงโทษจะมีความรุนแรงต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสำคัญในการทำความผิด เมื่อเยาวชนที่ทำความผิดมีอายุ 16 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี จะกระทำผิดซ้ำสองหรือมากกว่า หรือกระทำผิดร้ายแรง อาจถูกพิพากษาให้จำคุก โดยไม่อาจนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลได้

ประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาคดีเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดด้วยการศึกษาและในบทบัญญัติมาตราเดียวกัน นั้นเองให้อำนาจศาลพิจารณาพิพากษาจำคุกไม่ว่าจะเป็นกรณีรอการลงโทษหรือไม่และหากจะพิพากษาจำคุกแล้วศาลจะต้องให้เหตุผลเช่นนั้นว่าในคำพิพากษาโดยชัดแจ้งและในกฎหมายฉบับยังมีการใช้มาตรการความตกลงในทางอาญาในหลักกฎหมายชะลอการฟ้องมาใช้บังคับเด็กหรือผู้เยาว์ที่มีอายุระหว่าง 13 ปี สัดส่วนในการพิจารณาคดีเยาวชนคือให้มีผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ บิดามารดา หรือผู้ปกครอง นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาเข้าร่วมรับฟังการพิจารณา ทำให้เห็นได้ว่าสัดส่วนในการในอำนาจพิจารณานั้นการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเพียงพอแก่การเข้าถึงปัญหา เข้าถึงตัวเยาวชนผู้ก่อเหตุใช้ความรุนแรงได้ดี ส่วนเรื่องการให้สวัสดิภาพระหว่างอยู่ในกระบวนการยุติธรรมนั้น มุ่งเน้นการให้มีสำนึกรู้สึกผิดชอบ โดยให้การศึกษาเพื่อได้รับความรู้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการให้ชุมชนบำบัด และส่วนการกำหนดโทษ กรณีเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษทางอาญา แต่ใช้มาตรการอื่น เช่น มาตรการป้องกัน มาตรการช่วยเหลือ มาตรการควบคุม และมาตรการให้การศึกษาบรม เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ถึง 13 ปี สามารถกำหนดมาตรการให้การศึกษา ถ้าการลงโทษไม่สอดคล้องกับเด็กหรือเยาวชนอาจใช้วิธีการกักขังภายในบ้านหรือสถานที่พิเศษสำหรับเด็กหรือเยาวชน เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปี ถึง 16 ปี อาจจะมีการลงโทษทางอาญา โดยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่โทษที่จะลงนั้นเพียงกึ่งหนึ่งของอัตราโทษที่กำหนดสำหรับผู้ใหญ่แต่เยาวชนจะไม่ถูกคุมขังในเรือนจำ เว้นแต่ได้กระทำผิดอาญาที่ร้ายแรง เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปี ถึง 18 ปี เมื่อต้องคำพิพากษาลงโทษจำคุกอาจถูกคุมขังในเรือนจำ ซึ่งมีได้มีการวางข้อกำหนดให้วางหลักประกันสำหรับบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเยาวชนผู้ก่อเหตุใช้ความรุนแรง หรือใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุม

3.2.6 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับเยาวชนที่ใช้ความรุนแรงของประเทศญี่ปุ่น³⁵

หลักในการพิจารณาคดีเยาวชน

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ประชาชนเคารพกติกาทางสังคม ทั้งกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ และประชาชนมีความรักประเทศชาติ เน้นความร่วมมือร่วมใจกันของประชาชน เน้นความสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ดังนั้น กฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจึงให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดบทลงโทษในมาตรการต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครชุมชน

การพิจารณาคดีของศาลครอบครัวของประเทศญี่ปุ่น ยึดหลักอายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา หากเด็กและเยาวชนมีอายุอย่างต่ำ 14 ปี อย่างสูงไม่เกิน 20 ปี ให้อยู่ในการพิจารณาของศาล แต่ถ้าเป็นเด็กอายุไม่เกิน 14 ปี ตามกฎหมายอาญาญี่ปุ่น เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษหรือรับผิดทางอาญาแต่อย่าง

โดยศาลจะเป็นผู้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนและสืบเสาะก่อนที่จะมีคำพิพากษา โดยการสืบสวนสอบสวนและสืบเสาะนั้นจะคำนึงถึงสภาพสังคม และสภาพจิตใจของเด็กและเยาวชน ถ้าศาลพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่เหมาะสมที่จะนำวิธีการสำหรับเด็กมาใช้ ก็อาจมีคำพิพากษาโดยไม่มี การพิจารณาสรุปคดี แต่ถ้าศาลพบว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดสมควรที่จะนำวิธีการสำหรับเด็กมาใช้หลัง สืบสวนและสืบเสาะ ก็มีการพิจารณาสรุปคดีก่อนมีคำพิพากษา โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน เป็นสำคัญ ความร้ายแรงของคดี การพิจารณาความผิดจะไม่เคร่งครัด

การกำหนดโทษสำหรับเยาวชนผู้กระทำความผิด

ในประเทศญี่ปุ่นให้อิทธิพลประชาชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม การดำเนินการทั้ง อาสาสมัครของหน่วยงานรัฐ และไม่ได้เป็นอาสาสมัครแต่มาช่วยงานสังคมเป็นครั้งคราวองค์กรภาค ประชาชนที่มีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมได้แก่

1. สมาคมป้องกันอาชญากรรม เป็นสมาคมที่มีเครือข่ายดำเนินงานทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับเมืองถึง ระดับหมู่บ้านมีการประสานงานกับสถานีตำรวจสมาชิกของสมาคมก็คือประชาชนธรรมดาตนเองสมาชิกมีหน้าที่ร่วมกิจกรรมของตำรวจด้วยการปฏิบัติงานการให้กำลังใจและการให้ความร่วมมือเช่นการรายงาน เหตุอาชญากรรมไปยังตำรวจ เป็นต้นสมาคมป้องกันอาชญากรรมดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

1) สหภาพ ผู้ประกอบอาชีพเพื่อการป้องกันอาชญากรรม

³⁵ อ้างแล้วเรื่องเดียวกัน ข้อ 33

2) คณะกรรมการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับตำรวจให้คำแนะนำเยาวชนป้องกันไม่ให้กระทำความผิด เป็นต้น

2. สมาคมอาสาสมัครคุมประพฤติแม้ว่าภารกิจสำคัญของอาสาสมัครคุมประพฤติคือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำความผิด แต่อาสาสมัครคุมประพฤติก็นำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมอีกด้วย อาสาสมัครคุมประพฤติในประเทศญี่ปุ่นจึงทำงานร่วมกับพนักงานคุมประพฤติกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานอื่น ทั้งโรงเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และองค์กรอาสาสมัครอย่างใกล้ชิดในการจัดกิจกรรม ในการป้องกันอาชญากรรมทั่วประเทศเพื่อกระตุ้นเตือนให้สาธารณชนเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการป้องกันอาชญากรรมเรียกกิจกรรมนี้ว่า “การเคลื่อนไหวเพื่อสังคมที่แจ่มใส” ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1) การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในที่สาธารณะ เช่น การเดินพาเหรดรณรงค์การจัดแสดงดนตรี การจัดนิทรรศการ การจำหน่ายสินค้าเพื่อการรณรงค์การเสนอบทความในหนังสือพิมพ์ การเสนอข้อความประชาสัมพันธ์หรือรณรงค์ในป้ายโฆษณาในเขตดาวนทาวน์หรือสนามกีฬา เป็นต้น

2) จัดการเสวนาในเวทีสาธารณะเกี่ยวกับปัญหาการกระทำผิดของเด็ก

3) จัดการประชุมหรืออภิปรายในกลุ่มเพื่อนบ้าน

4) สนับสนุนการจัดกิจกรรมในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการเลี้ยงดูเด็กสำหรับแม่ที่ยังเยาว์กิจกรรมการทำงานบริการสังคม เป็นต้น

5) ให้ทุนในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ได้แก่ การจัดคอนเสิร์ตการกุศล การขายสินค้าหารายได้เพื่อการกุศล การรับบริจาค เป็นต้น

องค์กรสนับสนุน

องค์กรคุมประพฤติที่มีหน้าที่ช่วยเหลือศาลครอบครัว ในการทำหน้าที่ดูแลควบคุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดตามที่ศาลได้มีคำสั่งมอบตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมาอยู่ในความดูแล ได้แก่

1. บ้านที่ควบคุมเด็กและเยาวชน เป็นบ้านที่อยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม บุคคลที่อยู่ในบ้านควบคุมประกอบด้วย แพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และผู้ทำงานเกี่ยวกับสังคม

2. โรงเรียนฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกอบรมเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ตั้งขึ้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับการศึกษาที่เหมาะสม

3. ศูนย์แนะนำเด็ก อยู่ในความดูแลของรัฐมนตรีว่าการสุขภาพและสวัสดิภาพ ตั้งขึ้นเพื่อให้คำปรึกษาสำหรับเด็กและผู้ปกครองถึงการแนะนำการวางแผนให้เด็กได้รับการเยียวยา แก้ไข บำบัดฟื้นฟู

4. ศูนย์แนะนำเด็กและเยาวชน ภายใต้คำสั่งของรัฐบาลกลาง ก่อตั้งขึ้นเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อหาแนวทางคุ้มครองป้องกันเด็กที่กระทำความผิด โดยหาแนวทางที่เหมาะสม

กล่าวคือ ประเทศญี่ปุ่นค่อนข้างมีระเบียบวินัย ปัญหาอาชญากรรมในเด็กจึงไม่ค่อยเกิดขึ้นเท่าใด กฎหมายในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนจึงไม่เป็นที่สนใจของรัฐเท่าใด ส่วนระบบกฎหมายให้ความสำคัญสำหรับเด็กที่กระทำความผิดแล้ว โดยเน้นที่อายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป จนถึงอายุ 20 ปี ในส่วนของการกำหนดบทลงโทษ กรณีที่เยาวชนกระทำความผิดใช้ความรุนแรงประเทศญี่ปุ่น ไม่ใช้วิธีการทางกฎหมายในการลงโทษ โดยการอบรมศึกษา ให้คำปรึกษาแก่ตัวเด็กและเยาวชน และผู้ปกครอง ของเด็กและเยาวชน ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการช่วยกันแก้ไขปัญหากฎหมายโดยมีส่วนร่วม ในกิจกรรมแก้ไข บำบัด ให้โอกาสผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชน

3.2.7 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับเยาวชนที่ใช้ความรุนแรงของสหรัฐอเมริกา³⁶

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมลรัฐ หลายรัฐประกอบเข้าด้วยกัน ดังนั้นจึงมีวิธีการสำหรับเด็ก ต่างกันออกไป โดยที่นำมาศึกษาคือรัฐอิลลินอยส์ และรัฐเท็กซัส และรัฐบาลกลาง ซึ่งขอเสนอกฎหมาย เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนของประเทศสหรัฐดังต่อไปนี้

หลักการกำหนดการพิจารณาคดีเยาวชน

เกณฑ์อายุ เด็กและเยาวชนในกฎหมายสหรัฐอเมริกานั้น หมายถึง เด็กและเยาวชนที่มีเกณฑ์อายุ อย่างต่ำส่วนมาก 7 ปี อย่างสูงไม่เกิน 18 ปี

การพิจารณาพิพากษาคดีของศาล เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดควรได้รับการฝึกและอบรมในสถานฝึกอบรม ศาลจะมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็กและเยาวชนไปยังที่ ควบคุมของราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกและอบรม หน่วยงานดังกล่าวมีหน้าที่วินิจฉัยว่าเด็กและ เยาวชนควรได้รับการฝึกอบรมเวลาเท่าใด เมื่อเด็กถูกส่งตัวมายังศาลเด็กแล้วจะได้รับการทดสอบความรู้ และจัดเข้าชั้นเรียนเพื่อเรียนวิชาสามัญ หรือถ้าเด็กนั้นมีอายุ 16 ปี แล้วไม่ประสงค์จะเรียนต่อก็จะได้รับการ จัดให้เข้าฝึกอบรมสายอาชีพ เป็นหลักสูตรระยะเวลาต่างกันตามความเหมาะสม

ในมลรัฐประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายเกี่ยวกับนักเรียนที่ใช้ความรุนแรงเกี่ยวข้องกับแก๊งใช้ ความรุนแรง ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญในการป้องกันไม่ให้เยาวชนวัยเรียนสามารถเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องได้ เช่นรัฐอิลลินอยส์รัฐเท็กซัส โดยการเรียนรู้ความลับและความสามารถในการเข้าถึงของประวัติ ศาลเยาวชนและ

³⁶ แก๊งอาชญากรรมทางถนน (ออนไลน์) สืบค้นได้จาก <https://www.nationalgangcenter.gov/Legislation/Texas> [2559, 14

ครอบครัว การตรวจสอบและคัดลอกบันทึกของเยาวชนสำหรับเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับผู้เยาว์ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ โดยปฏิบัติดังนี้

1) เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเมื่อข้อมูลดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินการจับกุมหรือใบสำคัญแสดงสิทธิหรือกระบวนการบังคับอื่น ๆ หรือเพื่อดำเนินการสอบสวนหรือเกี่ยวข้องกับผู้เยาว์ที่ได้รับการตัดสินว่ากระทำความผิดและได้มีการค้นพบครั้งก่อนแล้ว ว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดก่อนหน้านี้ได้กระทำในการดำเนินกิจกรรมทางอาญาโดยแก๊งอาชญากรบนถนน เพื่อความมุ่งประสงค์ของมาตรานี้ "แก๊งอาชญากรทางถนน" หมายถึงองค์กรหรือสมาคมหรือกลุ่มบุคคลอย่างน้อยสามคนที่ไม่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมหลัก การกระทำผิดทางอาญามากขึ้นและมีชื่อเสียงหรือเครื่องหมายระบุทั่วไปสัญลักษณ์หรือเครื่องแต่งกายสีเฉพาะที่แสดงและมีสมาชิกเป็นรายบุคคลหรือร่วมกันมีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมในรูปแบบของกิจกรรมทางอาญา

2) กรมราชทัณฑ์และกรมยุติธรรมเยาวชนจะต้องจัดทำแฟ้มบันทึกข้อมูลหลักของบุคคลแต่ละคนที่กระทำการดังกล่าวซึ่งจะต้องมีข้อมูลดังต่อไปนี้ ประวัติอาชญากรรม ความสัมพันธ์และอันดับของแก๊งในปัจจุบันและในอดีต ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคมและความสัมพันธ์ในครอบครัว ข้อร้องเรียนใด ๆ และการตอบสนองต่อความคับข้องใจเหล่านั้น และข้อมูลอื่น ๆ ที่กรมกำหนดให้เกี่ยวข้องกับการคุมขังและการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคลที่กระทำความผิด

ศาลยุติธรรมเทศบาลและศาลสำหรับเด็กและเยาวชนปฏิบัติดังนี้

(1) ศาลยุติธรรมศาลในเขตเทศบาลหรือศาลการละทิ้งหน้าที่ต้องรายงานจำนวนคดีที่ยื่นพิจารณา

(2) ในกรณีที่เด็กไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลยุติธรรมศาลในเขตเทศบาลหรือศาลออกแวกในสถานการณ์ที่จะถือว่าเป็นการดูหมิ่นศาลศาลยุติธรรมศาลในเขตเทศบาลหรือศาลการละทิ้งหน้าที่ต้องรายงานจำนวนครั้งที่เกิดขึ้น ในกรณีที่เด็กเป็น:

ศาลที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ก่อเหตุใช้ความรุนแรงตามที่กำหนดไว้ใน (1) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายครอบครัว หรือถูกข่มขู่ปรับหรือปฏิเสธการจับกุมตามที่กำหนดไว้ใน (2) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือประมวลกฎหมายครอบครัว

การลงโทษที่เพิ่มขึ้น การลงโทษ มีส่วนร่วมในกิจกรรมอาชญากรรมที่จัดขึ้นความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำโดยหรือมุ่งต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

การรวมข้อมูลทางอาญาและฐานข้อมูลข่าวกรองของกลุ่มอาชญากรทางถนน ปฏิบัติดังนี้

(ก) หน่วยงานความยุติธรรมทางอาญาหรือหน่วยงานความยุติธรรมเด็กและเยาวชนจะรวบรวมข้อมูลทางอาญาไว้ในฐานข้อมูลข่าวสารเพื่อจุดประสงค์ในการสืบสวนหรือฟ้องร้องดำเนินคดีทางอาญาเกี่ยวกับการรวมตัวทางอาญาหรือแก๊งอาชญากรทางถนน

(ข) หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในเขตเทศบาลที่มีประชากร 50,000 คนขึ้นไป หรืออยู่ในเขตที่มีประชากร 100,000 คนขึ้นไปจะต้องรวบรวมและรักษาไว้ซึ่งข้อมูลความผิดทางอาญาฐานข้อมูลท้องถิ่นหรือภูมิภาคซึ่งเกี่ยวข้องกับแก๊งอาชญากรทางถนนตามที่ หมวดย่อย (ก) ข้อมูลต้องได้รับการรวบรวมและดูแลรักษาตามนโยบายการดำเนินงานของระบบข่าวกรองอาชญากรรมที่กำหนดไว้และเกณฑ์การส่งที่กำหนดไว้ในหมวดย่อย

ข้อมูลที่อธิบายไว้ในบทความนี้อาจจัดทำเป็นเอกสารทางคอมพิวเตอร์หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นโดยหน่วยงานยุติธรรมทางอาญาหน่วยงานความยุติธรรมเด็กและเยาวชนหรือหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ข้อมูลทางอาญาเกี่ยวกับเด็กประมวลกฎหมายครอบครัวข้อมูลทางอาญาเกี่ยวกับเด็กที่เกี่ยวข้องกับการรวมกันหรือแก๊งอาชญากรบนถนนอาจถูกรวบรวมและเผยแพร่ภายใต้บทนี้โดยไม่ขึ้นกับอายุของเด็ก หน่วยงานความยุติธรรมทางอาญาหรือหน่วยงานความยุติธรรมเด็กและเยาวชนอาจปล่อยข้อมูลที่จัดทำภายใต้บทนี้ให้กับทนายความที่เป็นตัวแทนของเด็กที่เป็นคู่กรณีในการดำเนินการ หากศาลกำหนดข้อมูล: มีความสำคัญต่อการดำเนินการ และไม่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย

(ค) ทนายความอาจใช้ข้อมูลที่ได้รับตามบทความนี้เพื่อป้องกันตัวของเด็กในการดำเนินการภายใต้หัวข้อ 3 รหัสครอบครัวหน่วยงานปกครองของเขตหรือเขตเทศบาลซึ่งทำหน้าที่โดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย อาจมีนโยบายที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กทราบเกี่ยวกับข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเด็กกับถนนทางอาญา แก๊ง

หน่วยงานความยุติธรรมทางอาญาหรือระบบทรัพยากรหมู่

(ก) สำนักงานอัยการฯ จะจัดตั้งระบบทรัพยากรบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อจัดหาหน่วยงานความยุติธรรมทางอาญาและหน่วยงานความยุติธรรมเด็กและเยาวชนที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแก๊งอาชญากรทางถนนในรัฐ ระบบอาจรวมถึงข้อมูลต่อไปนี้สำหรับแก๊งใด ๆ ชื่อแก๊ง ตัวระบุแก๊งเช่นสีที่ใช้รอยสักและความต้องการเสื้อผ้า กิจกรรมทางอาญาแนว โนม์การ โยกย้ายถิ่นฐานกิจกรรมจัดหางาน และที่ติดต่อด้านกฎหมายของท้องถิ่น

เมื่อได้รับการร้องขอจากสำนักงานอัยการสูงสุดหน่วยงานความยุติธรรมทางอาญาและหน่วยงานความยุติธรรมเด็กและเยาวชนจะต้องพยายามอย่างถูกต้องเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารของแก๊งไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อรักษาระบบทรัพยากรบุคคลที่มีการปรับปรุงและครอบคลุม

สำนักงานอัยการสูงสุดจะร่วมมือกับหน่วยงานความยุติธรรมทางอาญาและหน่วยงานความยุติธรรมเด็กและเยาวชนเพื่อรวบรวมและรักษาความถูกต้องของข้อมูลที่อยู่ในระบบทรัพยากรของแก๊ง

(ด) ข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของผู้กระทำความผิดหรือผู้กระทำความผิดที่ระบุไม่สามารถเก็บรักษาไว้ในระบบทรัพยากรบุคคลได้อาจใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับแก๊ง แต่อาจรวมอยู่ในคำให้การเป็น

พยานหรือหมายศาลหรือใช้ในการดำเนินการทางกฎหมายหรือทางคดีอื่น ๆ เฉพาะเมื่อข้อมูลที่ได้จากระบบได้รับการรับรองโดยข้อมูลที่ไม่ได้ระบุไว้ หรือเก็บรักษาไว้ในระบบ

การเข้าถึงระบบทรัพยากรบุคคลของแก๊งจะ จำกัด เฉพาะบุคลากรหน่วยงานความยุติธรรมทางอาญาและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานความยุติธรรมเด็กและเยาวชนข้อมูลในระบบทรัพยากรแก๊งต้องสามารถเข้าถึงได้โดย เขตเทศบาลหรือเขต; และชื่อแก๊ง

สำนักงานอัยการสูงสุดอาจประสานงานกับเท็กซัสของกระทรวงยุติธรรมทางอาญาเพื่อรวมข้อมูลในระบบทรัพยากรแก๊งเกี่ยวกับกลุ่มที่ได้รับการระบุ โดยสำนักงานการจัดการภัยคุกคามกลุ่มการรักษาความปลอดภัยของเท็กซัสกระทรวงยุติธรรมทางอาญา

การชักชวนทางอาญาของผู้เยาว์

1) บุคคลใดกระทำความผิดถ้ามีเจตนาที่จะกระทำความผิดตามที่ระบุในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาคำร้องขอหรือคำสั่งหรือพยายามชักจูงให้ผู้เยาว์มีส่วนร่วมในการกระทำที่เฉพาะเจาะจงว่าภายใต้สถานการณ์แวดล้อมการกระทำของนักแสดงในฐานะนักแสดงเชื่อว่าพวกเขาจะเป็นความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือทำให้ผู้เยาว์เป็นฝ่ายที่กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้

2) บุคคลใดกระทำความผิดหากมีเจตนากระทำความผิดตามกระทำโดยนัยคำร้องขอหรือความพยายามที่จะชักชวนผู้เยาว์หรือบุคคลอื่นซึ่งบุคคลที่เชื่อว่าเป็นผู้เยาว์จะมีส่วนร่วมในการกระทำที่เฉพาะเจาะจงซึ่งในสถานการณ์แวดล้อมการกระทำของนักแสดงในฐานะนักแสดงเชื่อว่าพวกเขาเป็น จะเป็นการละเมิดภายใต้ส่วนใดส่วนหนึ่งหรือจะทำให้ผู้เยาว์หรือคนอื่น ๆ ที่เชื่อ โดยบุคคลที่เป็นผู้เยาว์เข้าร่วมในการกระทำความผิดภายใต้ส่วนใดส่วนหนึ่ง

4) การฟ้องร้องภายใต้หัวข้อนี้ ไม่เป็นการป้องกัน ผู้เยาว์ที่ถูกชักชวน ไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบต่ออาชญากรในการกระทำความผิด ผู้เยาว์ที่ถูกลี้ภัยได้ถูกปล่อยตัวไม่ได้ถูกฟ้องหรือถูกตัดสินว่ากระทำผิด ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดหรือกระทำความผิดประเภทอื่นหรือมีความผิดประเภทหรือได้รับการยกเว้นจากการฟ้องร้องความผิดที่ได้รับการชักชวนเกิดขึ้นจริงในส่วนนี้ "ผู้เยาว์" หมายถึงบุคคลอายุต่ำกว่า 17 ปี

กองทุนป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำผิด

(ก) จำเลยที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิดตามมาตรา 28.08 ประมวลกฎหมายอาญาในศาลเขตท้องที่ศาลเขตทางกฎหมายหรือศาลในเขตอำนาจศาลจะต้องจ่ายเงินจำนวน 50 ดอลลาร์สำหรับการกระทำความผิดและค่าใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายของศาล

(ข) ในบทความนี้บุคคลใดจะถูกตัดสินว่ามีความผิดถ้า

(1) มีการลงโทษตัวบุคคล

(2) บุคคลที่ได้รับการดูแลของชุมชนรวมถึงการตัดสินชะลอ; หรือ

(3) ศาลยับยั้งการจำหน่ายชั้นสุดท้ายของคดีบุคคล

(ค) เจ้าหน้าที่ของศาลจะเก็บค่าใช้จ่ายและจ่ายให้เหรียญทองของมณฑลหรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ที่มอบหมายให้เหรียญทองของมณฑลเป็นประจำเพื่อนำเงินมาฝากในกองทุนเพื่อให้เป็นที่รู้จักในฐานะกองทุนที่กำหนดโดยหมวดนี้อาจใช้เฉพาะเพื่อ ช่อมแซมความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา 28.08 ประมวลกฎหมายอาญา จัดให้มีโครงการด้านการศึกษาและการแทรกแซงรวมทั้งสื่อการพิมพ์เพื่อแจกให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 28.08 ประมวลกฎหมายอาญา ให้รางวัลสาธารณะสำหรับการระงับและการช่วยเหลือในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดตามมาตรา 28.08 ประมวลกฎหมายอาญา จัดหาเงินทุนสำหรับการรับรู้ของวัยรุ่นและโครงการนันทนาการของวัยรุ่น จัดหาเงินทุนสำหรับโครงการศาลวัยรุ่นท้องถิ่นให้เงินทุนแก่ฝ่ายทดลองภาคทัณฑ์เยาวชนในท้องถิ่น และจัดให้มีโครงการด้านการศึกษาและการแทรกแซงที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด

มาตรการในการป้องกันการใช้ความรุนแรงของเยาวชนของสหรัฐอเมริกาคือการควบคุมแก๊ง เพราะแก๊งนั้นมีอิทธิพลต่อเยาวชนสามารถดึงดูดให้เยาวชนเข้าร่วมกระทำความผิดได้ง่าย ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงมีการกำหนดโทษสำหรับผู้ยุ่ง ชักชวน บังคับ หรือด้วยประการอื่นให้เยาวชนร่วมเข้าแก๊งกระทำความผิด โดยการปรับเงินเข้ากองทุนป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิดนั่นเอง ซึ่งคล้ายกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ประกอบคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 30/2559 เรื่องการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ยุ่งให้เยาวชนกระทำความผิด หรือการวางข้อกำหนดหรือให้วางหลักประกันเพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนกระทำความผิดซ้ำ เป็นความรับผิดชอบของผู้ปกครองในกรณีที่บุตรหลานฝ่าฝืนข้อกำหนด และสามารถปรับเงินประกันได้นั้นเองกฎหมายในสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงของเยาวชนมุ่งเน้นไปที่แก๊งอาชญากรรมเสียเป็นส่วนใหญ่ โดยมุ่งป้องกันไม่ให้เด็กหรือเยาวชนในวันศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับแก๊งอาชญากรเหล่านี้ได้ โดยศึกษาจากรัฐอิลลินอยด์และรัฐเท็กซัสซึ่งอำนาจหน่วยงานของรัฐตรวจสอบ บันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของเยาวชนที่กระทำความผิดได้ สามารถบังคับใช้กฎหมายในการจับกุมเพื่อดำเนินการสอบสวนแก่ตัวเยาวชนผู้กระทำความผิดได้

ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความสัมพันธ์กัน สามารถจัดทำแฟ้มข้อมูลการกระทำความผิดของเยาวชนที่ใช้ความรุนแรงหรือที่เข้าร่วมแก๊งอาชญากรรมได้ รวมถึงข้อมูลอื่นที่กรมต่าง ๆ กำหนดให้เกี่ยวข้องกับการคุมขังและการฟื้นฟูด้วย

กองทุนป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิด โดยการจดบันทึกแก๊งอาชญากรที่ชักชวนเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกระบวนการ ซึ่งเด็กในที่นี่ให้หมายถึง บุคคลอายุต่ำกว่า 17 ปี เมื่อถูกจับจะมีกองทุนป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิด โดยกองทุนนี้ตั้งขึ้นเพื่อ ช่อมแซมความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ

ความผิด จัดให้มีโครงการด้านการศึกษาเพื่อแจกให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิด โครงการนันทนาการของวัยรุ่น โครงการศาลวัยรุ่นท้องถิ่นฝ่ายทดลอง ภาคทัณฑ์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิด

หลักการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนของสหรัฐอเมริกา³⁷

หลักเกณฑ์ในการควบคุมจำเลยโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ของกฎหมายมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มาปรับใช้น่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับประเทศไทยมากกว่า โดยศาลอาจกำหนดหลักเกณฑ์ในการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมจำเลยในชั้นก่อนมีคำพิพากษาดังนี้

1. ผู้มีอำนาจในการสั่งอนุญาตให้ใช้การควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์จำเลยคือ ศาลที่มีเขตอำนาจในการตัดสินคดี

2. การที่ศาลจะสั่งอนุญาตให้ควบคุมจำเลยด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์หรือไม่นั้น เป็นดุลพินิจของศาลเท่านั้น

3. ก่อนที่จะอนุญาตให้จำเลยใช้ควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ศาลต้องไต่สวนก่อนพิจารณาตามฐานความผิด อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของจำเลยแต่ละรายเป็นกรณีไป หรือกรณีที่ศาลเห็นสมควรจะไต่สวนหรือไม่ก็ได้ เพราะหากกำหนดให้มีการไต่สวนทุกคดีที่ขอใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ย่อมกระทบต่อการทำงานของศาล

4. จำเลยที่มีสิทธิใช้การควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นผู้มีความเหมาะสมกล่าวคือ จำเลยต้องไม่มีความเสี่ยงที่จะหลบหนีจากเขตอำนาจศาลหรือจะไปปรากฏตัวต่อศาลเมื่อศาลต้องการ ไม่คุกคามหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลใด ๆ และทรัพย์สินใด ๆ ในชุมชน ไม่มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดร้ายแรงในระหว่างพิจารณา ไม่มีความเสี่ยงที่จะทำการข่มขู่พยานหรือทำการขัดขวางใด ๆ ต่อการจัดการความยุติธรรม ซึ่งมีความใกล้เคียงกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 และ มาตรา 108/1 ของประเทศไทย

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ในกฎหมายมลรัฐจอร์เจียผู้จัดหาให้บริการการควบคุมจำเลยโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์นั้นคือบุคคลหรือองค์กร แต่สำหรับประเทศไทย ผู้ศึกษาเห็นว่า ในช่วงแรกศาลยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ในการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งการติดตั้ง การตรวจสอบ การควบคุม เป็นต้น ซึ่งอาจต้องให้เอกชนเข้ามาดำเนินการในส่วนนี้ก่อน แล้วจึงพัฒนาบุคลากรของศาลต่อไป

³⁷ อ้างแล้วในข้อ 34

6. ประเด็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์นั้น ในต่างประเทศจำนวนที่ขอใช้โปรแกรมการควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย แต่สำหรับประเทศไทยนั้น ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 มาตรา 7 “กำหนดให้เมื่อครบสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าและภาระค่าใช้จ่ายของรัฐในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดตามมาตรา 108 วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรให้เก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปล่อยชั่วคราวที่ใช้อุปกรณ์ดังกล่าว ให้กำหนดอัตราค่าใช้จ่าย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องมีข้อยกเว้นในการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ที่ไม่มียุติบัตรที่จะชำระด้วย” ดังนั้นในเรื่องภาระค่าใช้จ่ายในช่วงแรกศาลต้องเป็นรับภาระในเรื่องค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ให้จำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีไปก่อน สำหรับจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีก็ให้ชำระค่าใช้จ่ายตามปกติ

7. การหลบหนี ในกรณีการให้ประกันตัวหากจำเลยหลบหนีศาลก็จะออกหมายจับ สำหรับกรณีศาลให้ใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวจำเลยแล้ว หากจำเลยหลบหนีศาลก็ต้องออกหมายจับในทันทีเช่นกัน เพราะถือว่าการให้ใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวก็เป็นการประกันประเภทหนึ่งเช่นเดียวกัน

โดยในมาตรา 117 วรรคสองที่แก้ไขใหม่ได้กำหนดบทสันนิษฐานไว้ด้วยว่า “ในกรณีที่มีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดตามมาตรา 108 วรรคสามกับผู้ต้องหาหรือจำเลยใด ถ้าปรากฏว่าอุปกรณ์ดังกล่าวถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี”

การควบคุมการกระทำรุนแรงของเยาวชนตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา นั้น มีข้อกำหนดแต่ละมลรัฐไม่เหมือนกัน ซึ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือมลรัฐอิลลินอยและมลรัฐเท็กซัส โดยกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ก่อเหตุ ส่งเสริม ชวนเชิญให้เยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการใช้ความรุนแรง โดยส่วนใหญ่เป็นรูปแบบแก๊งความรุนแรง ซึ่งมักเป็นเด็กเร่ร่อนข้างถนน โดยวิธีการจัดการคือมีการลงบันทึกไว้ในระบบออนไลน์ หากบุคคลเหล่านี้กระทำความผิด ถือว่ากระทำความผิดกฎหมายอาญาด้วย ส่วนเยาวชนผู้ก่อเหตุได้รับการเยียวยาโดยการให้การศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันไม่ให้เยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการก่อเหตุรุนแรงได้ประการหนึ่ง